48-Դ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 872 — Կ. ՊՈԼԻՍ — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 29 ԱՊՐԻԼ/12 ՄԱՅԻՍ 1904 — 25 ՍԷՖԷՐ 1322 — 29 ՆԻՍԱՆ 1320

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պոլսոյ Մեծ Փողոց, 38

Թղթակցութեան չվերադարձուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր։

Մանզումայի Էֆքիար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزتهدر
صاحب امتیازی : اوهانس فره
ادارهخانهسی : باب عالی جادهسنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղ.	50 ղ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Ամերիկայի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 գրուշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԹԵՐԹԵՒՍ

ՍՍԱԿԱՆ Վ. ԱՐԴԱՊԵՏԻՆ

Վիճաբանութիւնները, ըլլան գրաւոր թէ բերանացի, պէտք է կատարուին համոզում մը գոյացնելու համար ամէն անոնց մէջ, որոնք այս կամ այն խնդրոյ մասին տարակարծիք կը գըտնուէին։ Սրբ ոգիմաութիւնը, և անհատական նկատումներէ ղերծ սկզբունքին սէրն է, որ տեղի կուտայ վիճաբանութեան, այն ատեն կ'ըմբռնեմ թէ իր օգտակարութիւնները ունի վիճաբանութիւնը, և այդ օգուտն կը նըպաստաւորուի նոյն իսկ հանրութիւնը, երբ վիճաբանութեան առարկայ կը վերամէ հանրային պաշտօնէութիւն մը և կամ հանրային հատատութիւն մը։ Ասի ինձ համար դաւանանք մըն է, զոր երբեք չպիտի ոսոչի վիճաբանութեան ենթարկել։ Ամէն դուրս եղած ամէն խնդիր, ինծի համար գոնէ, վիճաբանելի հանգամանք մը ունի, որչափ ալ մեր ազ-յեռամնացի համոզումները մեզի իրաւունք տան պնդելու մեր անձնական դաւանանքին վրայ։ Որովհետեւ վերջապէս մարդ ենք, կրնայ ըլլալ որ առանց մեր ուզելուն, անձնական պզտիկ փառասիրութիւն մը, փայփայուած ըլլալու պզտիկ տենչանք մը, կարծիքի մը մէջ խարուած չնկատուելու պզտիկ անձնահաճութիւն մը սպրդի մեր գրչին ծայրը, և զմեզ մղէ սխալ հակայարձութիւններու, կամ սխալ ըմբռնումներու, որոնք թէպէտ ինքնին անարժէք ու անվնաս, բայց կրնան տեսակ մը յետամնացութիւն մատնանշել մեր մէջ։ և գիտէ՛ք, ասի ճիշդ ա՛յն պահուն, երբ կը գրենք թէ «յետամնաց գաղափարի տէր պաշտօնակցի մը հետ չէ որ կը խօսակցիք։»

Ճիշդ այս մտածումը կ'ունենայի, երբ կարդացի Ձեր «Նդրկը»ին սա հատուածը, «առաջինը (խունկը) հոգեկան կենցաղին սրբութիւնը, իսկ երկրորդը (անուշահոտութիւնը) աչխարհիկ կեանքի յատկանիշերն են։» Մենք զըրած էինք, թէ երկրորդը «անպատճառ mondain յատկանշութիւնը չէ որ կը շեշտէ ենթակայի մը վրայ»։ Տարբերութիւնը «այո»ի մը և «ոչի» մը մէջ կը մնայ։ Եկեղեցին արգելքներ դրած ունի աշխարհականավայել կենցաղի մասին, եկեղեցականներու համար. բայց նոյն իսկ անոնք, որ կրցած են իրենց կեանքը վարել հայ կուսակրօնի մը յատուկ լրջութեան պարկեշտ շրջանակին մէջ, չեն ուզած ա՛յդքան յախուռն դատաստանով մը աչխարհիկ կեանքի մը յատկանշութիւնը համարել անուշահոտութիւնը, օրինակի համար eau de cologne մը, որ պէտք մըն է ամէն մարդու։

Մենք սա գիտենք, թէ մարդիկ, ըլլան եկեղեցական թէ աշխարհական, կրնան իրենց թաշկինակին համար անուշահոտութիւն մը գործածել, առանց ինքզինքին mondain ըլլալու սազըտանքին դատապարտած ըլլալու, բաւական է որ զանի գործածեն իրենց դիրքին կամ կոչումին վայել սահմանի մը մէջ, անով չնախադատուին բնաւ, և զանի luxèի կամ հանոյականութեան սահմանին չանցնին։ Անուշահոտութենէն զատ կան տակաւին շատ մը առարկաներ ալ, որոնք հակառակ իսկզբան աչխարհական եղած ըլլալուն, հիմա մենք եկեղեցականներս ալ գործածել սկսած ենք, առանց մեր եկեղեցականութեան հանգամանքին բան մը կորսնցուցած ըլլալու։ Մեր վեղարներն ու փիլոնները իրենց վերար և փիլոն չգոր ծուեցան իրենց գործածողներու մէջ. այդ կերպասները մեզմէն առաջ աչխարհիկներն ու կիսաչխարհիկները կը գործածէին ապահովարար. մեր գլխարկին Ֆէսէրը թերեւս նախ կնոջ մը գլուխը կամ աղջկան մը կուրծքը զարդարեց, մենք, սակայն, չենք խղճեր այդ ամենը մեր պէտքերուն գործածելու, պարզեցա՛ս ու անմեղադրելի կիրարկութեամբ մը, և երբեք անոնց աչխարհիկ գործածութիւնները չեն պղտորած մեր կուսակրօնի հոգին, երբ զանոնք մեզմէն դժբրը տեսնելու աւրթը ունեցած ենք։ Միւս կողմէն, սակայն, կը մեղադրենք այն բոլոր եկեղեցականները, որոնք գայներու փարփառ հեղեղի մը մէջ կուզեն ցուցադրուիլ։ և կը մեղադրենք, ո՛չ թէ գոյներուն աշխարհականութիւնը համար, այլ կը մեղադրենք, որովհետեւ անոնց մէջ կը տեսնենք ՊԷՏՔի մը համար եղած գործածութենէն դուրս luxeի, երեւնալու փառամոլ տենչանքը։ Միւս նոյնն է նաև սկզբունքը անուշահոտութիւններուն ալ համար. կը պնդենք թէ ճաշակի խնդիր մըն է յարուցածը և ո՛չ թէ սկզբունքի խնդիր։ Սկզբունքը ընդունինք, և ալ այնուհետեւ ճաշակը ինքն իրմով կրնայ ընտրել իր հոտը. բայց անհրաժեշտ է որ անուշահոտութեանց պատշաճ գործածութեան սկզբունքը ընդունինք, որովհետեւ ո՛չ մէկ արգելիչ պատճառ կայ անոր մէջ։ Առանց ատոր, թերեւս նոյնիսկ դժուարին կացութեան մը մէջ դրուած ըլլայինք, Յիսուսի վրայ թափուած նարդոսին պարագան զուտ կրօնական ոգիով բացատրել ուզած ատենիս։

Սկզբունքին ընդունելութիւնը միայն թերեւս մեզի իրաւունքը տայ ինքզինքիս դաւելու այն յառաջադէմ ուղղութեան մէջ, որ սահմանը կը գծէ յեռամնացներու ջոկատին, և որուն վերայ մենք եկեղեցականներս չա՛տ անգամ զզուանքով կը խօսինք, առանց, սակայն իրապէս անկէ մեր պտրը կարած ըլլալու։

Եւ այսչափը կըսեմ, բարեկամներէս վեր, ու անոնցմէ ա՛լ աւելի «ճշմարտութիւնը» սիրած ըլլալուս համար։ Այս սկզբունքի կիրառութեան մէջ գոնէ թառապէս համաձայն ենք իրարու։ Զէ՞։

Գալով զեղխ ու շռայլ եկեղեցականներու գոյութեան խնդրոյն, ձեր մատնանշած մէկ երկու տարտամ օրինակները ԲԱՑԱՐՁԱԿԱՊԷՍ անբաւական են շռայլութեան ձեր thèseը պաշտպանելու։ Եթէ ձեր մատնանշած երկու դէպքերն ենթադրուած շռայլութեան բոլոր պարագաներուն տեղեակ ըլլալու վիճակը ունենայիք, ԹԷՐԵՒՍ շատ շուտով ոչիսի հրաժարէիք ձեր այդ կարծիքէն, և այն ատեն այս մասին ալ, ինչպէս նաև ուրիշ շատ մը մասերու համար կատարեալապէս համակարծիք եղած պիտի ըլլայինք։

ՄԱՐՇԵՑԻ Վ. ԱՐԴԱՊԵՏ

Պարզ Խօսքեր

ԲԱՐԵԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Մայր մըն է որ կը խօսի արտասուալից աչքերով։ Զաւակը, հազիւ 10—12 տարու, հիւանդ է և բարեսէրներու միջնորդութեամբ Հիւանդանոցին մէջ կը դարմանուի։ Սեղմ կինը, մայրական անպատում դորդոքանքով, ամէն օր կ'այցելէ իր զաւկին դարման, արտասանդիչ խօսքեր կ'ընէ, մինչեւ որ հիւանդ տղակը կը կազդուրուի քիչ մը։ Վերջին այցելութեան ատեն, մայրը կը փափաքի հանդիպակաց պարտէզը տանիլ իր զաւակը, և արտօնութիւն կը խնդրէ հիւանդարանի դրան պահապանէն։ Արտօնութիւնը կը շնորհուի և ծառերուն հովանիին տակ, մայր ու տղայ քաղցր տեսակցութեան մը վայելքը կ'ըմբոշխնեն։ Պահապանը կը նախանձի՞ արդեօք կամ թէ չա՞տ կը տեսնէ մօր մը՝ իր զաւակին հետ այսպէս քաղցրօրէն տեսակցիլը։ Չենք գիտեր։ Միայն թէ երբ տղան ո՛և է պէտքի մը համար հիւանդարան կ'երթայ, պահապանը կը ծեծէ զայն, բրտօրէն և անողորմաբար կը ծեծէ հէք հիւանդ տղակը, որ արտասուալից աչքերով կը վազէ մօրը վրայ և անոր պաշտպանութիւնն տակ կ'ապաստանի։ Այս պահապանը կ'երեւի թէ հայր եղած չէ, զաւկի սէրը զգացած չէ, և մանաւանդ բարեկրթութեան վրայ գաղափար չունի։ Ինչ աղէկ կ'ըլլար եթէ Հիւանդանոցի Պատ. Հոգաբարձութիւնը, որ ա՛նքան հոգ կը տանի իր խնամքին յանձնուած բարեսիրական այս մեծ հաստատութեան ամէն պէտքերուն, բարեկրթութեան դասընթացք մը հաստատէր ստորակարգ պաշտօնեաներուն համար, որոնք ամէն բանէ առաջ պէտք ունին այցելուներուն, հիւանդներուն, տղեկներուն հետ վարուելու կերպը գիտնալ։ Այս դասընթացքը ստուգիւ կարեւոր պէտք մը պիտի գոհացնէ և Հիւանդանոցի պաշտօնեաներուն անքաղաքավար վարմունքէն երբեմն առաջ եկած տժգոհութիւնները միանգամ ընդ միշտ պիտի բառնայ, ինչ որ ամէնէն աւելի Հոգաբարձու էֆէնտիներուն սիրելագոյն բաղձանքն է։

ՍԻՄԷՈՆ ՇԵՐՈՒՆԻ

Ի՞ՆՉ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ

ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ 40 ԼԻՐԱՆ ԵՒ ԴՐՕՇԱԳԻՐ ՇԱՐԱԿԱՆԸ

«Երանի՛ որ ունիցի մի՛ւսակ ի Սիոն» Մարգարէին եկեղեցաշէն խօսքը՝ «Երանի՛ որ կողոպտէ զՍիոն» կը հասկնայ, եկեղեցապատկան զրպարերու ապօրէն վաճառման ծանօթ հեղինակ Ս. Լեւոնեան, որ ցարդ անպատիժ կը մնայ, թէև իր իսկ դրդումով մատեաններուն վանքերէն գողցուիլը վկայութիւններով ապացուցուած է. և Կրօն. Ժողովոյ ներկայութեան իսկ ըսած է թէ «Այո՛, ես թելադրած եմ որ ինծի բերեն այս տեսակ գիրքեր քանի որ չահ ունիմ անոնց առուծախէն»։ Նոյն իսկ յանդգնած է անպատկառօրէն Կրօն. Ժողովոյ անդամներէն մէկուն հարցնել.

— Տէ՛ր պապա եթէ դուն ըլլայիր իմ տեղս 10 լիրա արժող գիրք մը 10 ղրուշի չէ՞ր գներ։

«Ինչի որ չահ ունիմ»։ ահա ինքզինքդ արդարացնող! միակ ջախջախիչ։։։ փաստը որ միանգամայն իր ինքնութիւնը կը յայտնէ։ Մի՞թէ չահ ունենալ ամէն իրաւունք ունենալ կը նշանակէ։ Շահի այս ի՞նչ նոր լայնարձակ ճամբայ, ուր «նպատակը միջոցը կ'արդարացնէ...», այս կերպ չքմեղանքը նոր ու աւելի մեծ յանցանք մը չէ՞։։։ Իսկ Բիւզանդիոնի պատ! խմբագրութիւնը «Լեւոնեանը պաշտօնական անձի հանգամանքով այդ առուծախին մասնակցած չըլլալուն համար» անպատասխանատու կը նկատէ զայն... միանգամ ընդ միշտ չուզելով իր թշնամակցին ագեղ ինքնութիւնը հանկնալ, որ ապահովաբար պատիւ չէ որ կը բերէ այդ թերթին ալ։

Եւ սակայն հասարակութիւնը չկրնար ըմբռնել գողնալու և գողցնել տալու իրաւագիտական տարբերութիւնը։ Օրէնքը ի՞նչ կերպ կը դատէ, դատաւորին մէկ գիրքով ի՞նչ կերպ կը դատէ, ասոնցմէ մէկ լիրայով գնուած և 40 լիրայի ծախուած, բայց 100ատոր լիրա գնահատուող իրերու առեւտրական արժէքը, և արդիւնած չէ՞ արդէն եկեղեցապատկան իրերու առուծախը։ Այս կերպ առուտուրն իսկ օրինօք գողութիւն չէ՞, ուր ծախողն ու գնողը միանգամայն հանցաւորապէս յանցաւոր են։ Ուստի ժողովուրդը կ'ուզէ հասկնալ թէ, եթէ անհնար է մատեանները ետ բերել, գոնէ այդ 40 լիրան որո՞ւ պիտի մնայ, եկեղեցիո՞ւն թէ Լեւոնեանին. այս անգամ ալ իր մրցանակիր գրքագողութեան...։

Լեւոնեանի բարձրաբերձ՝ հեղինակութիւնը որ ծիծաղաշարժ միմոսութեամբ մը Տիկին Նատիրեանցի նուէրին նոր նպատակներ կ'առաջարկէ և բողոքական՝ կամ ըստ իրեն անոնցմէ ալ հեռացուցուած լինելով մէկտեղ. յանախ չգիտենք ի՞նչ իրաւունքով, կոչիկէն վեր եկեղեցական և բարեգործական խնդիրներու կը խառնուի, մինչդեռ ինքը լու մը անգամ տուած չէ ո և է հաստատութեան։ Ինչպէս կ'որոշէ թէ այս 40 լիրան որո՞ւ պիտի մնայ։ Թող հաճի այն Թանկագին մատեաններու արժէքին գործածութեան նպատակները գտնել, յետոյ իբր նոր Պղատոն համաբաւաւոր խորհրդատուին դերը ընտանենել և անկէ վերջ դառնայ իր շահաբեր գործին չորթէ չնթէ և թերթերու մէջ այս ու այն առաջնորդ կամ կաթոլիկոս ձեռնադրէ, որպէս զի բանաբէրէ՞։ Ծպատումով վանքերու մէջ իր ըրած շահատակութիւնները անաեսուուն...։

Ականատես վկայ մը յայտնեց թէ, իր ներկայութեան Կապուտկոզի վանքի մոնքէ մը (աշխարհական միաբան) Լեւոնեանը Աստուածաշունչի այն թանկագին և խիստ հազուագիւտ օրինակը 16 ղրուշի գնած ատեն պատուիրեց որ երթայ վանքէն այդ տեսակ գրքեր գտնէ իրեն բերէ. աւելցնելով նաև թէ. «Ահ, այսպիսի ընտիր գրքեր փոխանակ վանքի փոշիներուն մէջ փտելու, եթէ մեզ պէս բանասէրներու ձեռք իյնան, եկեղեցական պատմութիւնը (իր քանը...) որչա՞փ պիտի օգտուի»։

Իր օրինակէն քաջալերուած, Բաղիշեցի Պետրոս անուն մէկը ընտիր գրչագիր շարական մը իբր նոր շահաբեր նիւթ մը չուկան ծախած ատեն, ոմանց հետաքրքրութեան առարկայ եղաւ։ Շարականի յիշատակարանը կարդուած էր և կողքը գրուած «Կը պատկանի Աղթամարի Զաքար սարկաւագին»։ Երամեան վաճառատան մէջ ի պահ դրուեցաւ այդ գիրքը, ուր կը մնայ ցարդ։ Բաղիշեցին յայտնեց թէ շարականը Զաքար սարկաւագէն գնած է, որ նոյն օր ոսկեդրուագ աւետարան մը և ուրիշ մատեաններ Լեւոնեանին ծախեր էր 2 մէջիտի։ Թէեւ անմիջապէս վերջ Լեւոնեան կը վազէ կը գտնէ Պետրոսը և կը ստիպէ որ իր խօսքը փոխէ, բայց արդէն ան 8-10 մարդոց ներկայութեան ճշդութիւնը պատմած էր։ Երամեաններու անմիջական հարցման՝ Արսէն վրդ. տոմսակով մը կը պատասխանէ թէ «Այո՛, ճիշդ այդ ձեռագիրներուն մի մասը հաւաքուած է մի քանի տեղերում, սակայն դեռ մի կարեւոր մասը ցրուած է մնում զանազան վանքերի եւ եկեղեցիների անկիւններում և մասնաւոր մարդկանց մօտ՝ անխնամ վիճակի մէջ, որոնք ամեն րոպէ կորչելու վտանգի մէջ են, թէ ազիտութեան և թէ մի քանի շահնմոլ և արժանապատուութեան ըզգացմունքից զուրկ մարդկանց պատճառով։ Վերջին օրինակս ապացուցանող մի քանի ցաւալի յայտնութիւններ մատնանիշ արին վերջերս Պոլսոյ թերեւսաբերական մը պակաս է թանգարանէն»։ բայց խնդրոյն մէջ Լեւոնեանի մասնակցութիւնը ապաքցուցուելէ և բողոքուելէ վերջ ըսաւ թէ «սխալած եմ. վանքէն գիրք կորսուած չէ»։

Արդ ի՞նչ պիտի ըլլայ, և վերջապէս որո՞ւ պիտի մնայ այն 1-2 մէջիտով գնուած և 40 լիրայի (թերեւս աւելի) ծախսուած բայց հարիւրաւոր լիրա արժող մատեաններու գինը և երբ Արսէն վրդ. չուզեր հին գրչագիր շարականին տէր ըլլալ, ա՞ն ինչ ընելու է։

Ցիշեալ իրողութիւնները խոնարհաբար կեդր. Վարչութեան ուշադրութեան յանձնելով, կ'առաջարկուի որ միանգամ ընդ միշտ այսպիսի անխիղճ շահագիտութեանց վերջ մը տալու համար յանցաւորները պատժուին, և բոլոր վանքերէն ու եկեղեցիներէն, եկեղեցական հարստութեանց, զարդերու, զգեստներու, գորգերու հին գրչագրերու և այլ ամէն արժէքաւոր նիւթերու մանրամասն ցանկերը ղրկուին կեդր. Վարչութեան Պատ. Տնտեսական Խորհուրդին, և ինչպէս շատ իրաւացիօրէն դիտել տուած էր նաեւ ձեր կեսարիոյ Թղթակից Պ. Աղաբէգեանը, ձեռնհաս անձերէ ժողով մը կազմուի, որու անմիջական ուսումնասիրութեամբ միայն ի հարիւն ութ է հնութիւն ծախուի։

Ի դիմաց բողոքողներու
Անդամ Կրօն. Ժողովոյ Վանայ
ՊԵՏՐՈՍ ՔՀՆԳ. Տ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆՑ

ՎԱՂՈՒԱՆ ԹԻՒՈՎ ԲՐՕՖ. ՅԱԿՈԲՈՍ ՀԷՔԻՉԵԱՆԷ

Խիստ շահեկան եւ կուռ յօդուած մը

"ՍԵՆԵԿԱ ԵՒ ՊՕՂՈՍ„

ՄԱՆԶՈՒՄԷ

Ս. Էջմիածնի կրօն. պաշտօնաթերթին մէջ հետեւեալը կը կարդանք, Խաչիկ Լեւոնեանի այս եպեռեյի արարքին առթիւ, եւ կը յուսանք որ ուղղակի Ն. Ս. Օծութեան օգնականը եղող կրօնաթերթին՝ իրեն ուղղած այս յանդիմանութիւններէն կը խրատուի այլ եւս այդ Խ. Լեւոնեանը։

Ինչպէս յայտնի է, թէև մեր հին ձեռագիրներուն մի մասը հաւաքուած է մի քանի տեղերում, սակայն դեռ մի կարեւոր մասը ցրուած է մնում զանազան վանքերի եւ եկեղեցիների անկիւններում և մասնաւոր մարդկանց մօտ՝ անխնամ վիճակի մէջ, որոնք ամեն րոպէ կորչելու վտանգի մէջ են, թէ ազիտութեան և թէ մի քանի շահնմոլ և արժանապատուութեան ըզգացմունքից զուրկ մարդկանց պատճառով։ Վերջին օրինակս ապացուցանող մի քանի ցաւալի յայտնութիւններ մատնանիշ արին վերջերս Պոլսոյ թեր-

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՈՆԸ 58

ՔԱՍԿԻ

ՈՍԿԻՆԵՐՈՒ ՃԱՄԲՈՒՆ

ՎԷՊ

ՏԵՂԱԿԱՆ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵՍԱՆՔԷ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Է.

Կոէկուառ գրպանէն հինգ ոսկի հանեց ու Եանիի երկնցնելով.

— Քանի՞ որ կը ստանձնես այս գործը, ըսաւ, ահաւասիկ հինգ ոսկիի կանխավճար մը, նախնական ծախսերու համար. սակայն մասին բնաւ հոգ մի՛ ըներ, բաւական է որ գործը յաջողցնես։

Հիւրասէրին ծառան որ մէկ քանի տարիներէ ի վեր հինգ ոսկիին մէկ անգամէն տիրացած չէր, երիտասարդին առատաձեռնութենէն չլանալով, երախտապարտ ձեւերով ընդունեց ոսկիները զրոս գրպանը սահեցնելէ ետք, սկսաւ շաղակրատել, և յուսադրող խոստումներ չդադրիլ գործին յաջողութեան նըկատմամբ։

— Ալ իրարմէ քաշուելու պատճառ չունինք, յարեց Կոէկուառ, այս գործողութիւնները յաւիտենական գաղտնիք պիտի մնան մեր մէջ և ո՛չ ոք պիտի իմանայ անշուշտ։

— Բնականաբար, պատասխանեց, ծառան ասանկ կենսական խնդիրներու մասին կարելի՞ է անգաղտնապահ ըլլալ։ Մենց որ արդէն խիստ զգոյշ բնաւորութիւն ունիմ։ Ես և սովորութիւնս չէ գործի վրայ խօսիլ ուրիշներու հետ։

— Քանի՞ օրէն պիտի կրնաս գլուխ հանել գործը։

— Այդ մասին չեմ կրնար պայմանաժամ որոշել, դեռ հիմա ստանձնեցի և չեմ գիտեր թէ ինչ դժուարութիւններու պիտի հանդիպիմ։

— Ամէն պարագայի մէջ ասանկ գործերուն վարժ կնոջ մը ընկերակցութիւնը չմոռնաս. ատանկ ճարպիկ կին մը եթէ գտնես, խելքէ մաքէ չանցած դարձուածքներով կրնայ յաջողցնել։

— Արդէն իմ նպատակս այդ է. աչքբաց, խորամանկ ու լեզուն բերանին մէջ դարձող կին մը կը ճանչնամ որ ասանկ պարագաներու մէջ քար հանել կուտայ սատանին. հիմա անմիջապէս անոր պիտի դիմեմ ու զայն ալ ընկեր պիտի առնեմ ինձ։ Անհոգ եղիք, գործ մը ստանձնելէ ետք թերի չեմ ձգեր զայն, ձեր առջեւ ճերմակ երես կ'ելլամ առաջ Աստուած։

— Զմոռնաս որ բուն խնդիրը Հըրաչեան ամբաստանող ապացոյց մը ձեռք բերելուն վրայ է, ըսաւ Կոէկուառ, իր իսկ ձեռքով տիկինին գըրուած նամակ մը, և կամ անանկ դրական փաստ մը պէտք է, որուն առջեւ արժէք չունենայ ո՛և է չքմեղանք կամ ուրացում։

— Հիմակուընէ ո՛և է խոստում տալ անօգուտ է պատասխանեց Եանի, վստահ եղիք որ ամբողջ կարողութիւնս պիտի գործածեմ ձեզի օգտակար ըլլալու համար։

— Ես ալ նոյն համամտութեամբ պիտի վարձատրեմ քեզ. վաղուընէ սկսեալ՝ ամէն կէս օր հոս կուգանք երկուքս ալ և կը հաղորդես ինձ գործառնութեանցդ արդիւնքը։

Կոէկուառ պարտէզին հաւիւը մաքմելէ ետք մեկնեցաւ դէպի Պոլիս. իսկ Եանի հազարաւոր քծնողական ձեւերով բաժնուելով Կոէկուառէ տարտամ քայլերով սկսաւ առաջանալ դէպի Մեծ Պողոտան։

Զանս ծառային առաջին գործը եղաւ, գրպանի ոսկիները զննութեան բովէ մը անցընել. լիրաներուն հինգը մէկէն ափին մէջ առաւ ու սկսաւ մէկիկ մէկիկ համրել զանոնք։ Ուրախութենէն արբչուած էր գրեթէ. գարեջուրը աղդեցութիւն չէր ըներ իր ալքօլով չաղուած մարմնոյն վրայ, բայց ոսկիներէն գինովցած կը թուէր. անբացատրելի հրճուանք մը պարուրած էր սիրտը և յագեցում չէր զգար ոսկիներուն փայլը դիտելէ։ Հարիւրերորդ անգամ ըլլալով համրեց զանոնք, զորս չէր գիտեր ինչ բանի գործածել։ Պէտքերը բազմակողմանի էին և չէր կըրնար վճռել թէ անոնցմէ ո՞րը պէտք էր նախապատուել։

Ոսկիներուն հրճուանքին համընթաց կը քալէին նաեւ գործը գլուխ հանելու ծրագիրներն ալ. այս հինգ ոսկին կանխավճար մ'էր դեռ որ կրնար իր բազմապատիկ հետեւորդներն ունենալ, եթէ ինքզինքը ճարտարօրէն չհանդուցանել այս սիրային խնդիրը, որուն մէջ անպատճառ մեծ չահ մը կենալ պէտք էր որ այս ատիճան բռնկած էր հարուստ երիտասարդը ու աջ ձախ չէր նայեր։ Իր կարողութիւնը արդարեւ մեծ էր ասանկ խնդիրներու մէջ, սակայն գործը այնչափ փափուկ էր որ հաւանականութիւններու վրայ ճամբայ ելլելը բախտ մը կորսնցնել պիտի ըլլար։ ուստի որոշեց իր վաղեմի ծանօթներէն Ցոյն կնոջ մը աջակցութեանը դիմել, որ կատարելապէս փընտրուած գործիքն էր այս առթիւ։

Ժամանակ կորսնցնելու չէր գար, Կոէկուառի փափաքը օր առաջ ապացոյց մը ձեռք անցընելն էր. ծառան այս նկատումով Մեծ Փողոցէն դէպ ի ձախ չեղեցաւ և մէկ քանի կոզմնակի փողոցներ անցնելէ ետք գնաց հնչեցուց զանգակը տան մը որ միջակ դասակարգի մը բնակարանն երեւոյթն ունէր։ Առաջին զանգակին ոչ ոք պատասխանեց, երկրորդ անգամ հնչեցուց և թմպուլիկ սպասուհի մը դուռը բանալով ժպտագին դէմքով մը բարեւեց զայն։

—Բիրիա էլէնին տո՞ւն է, հարցուց Եանի ընտաներաբ։

—Տունն է, բայց առանձին չէ, պատասխանեց սպասուհին, յատկանշական ծիծաղով մը որ հաճելի տպաւորութիւն չբրաւ Եանիի վրայ։

Այս միջոցին սանդուխին գլուխէն ստնձայն մը լսուեցաւ, որուն անմիջապէս յաջորդող կնոջական փաղաքուշ ձայն մը,

—Բիր Եանի՛, դո՞ւն ես, վեր եկուր, գոչեց։

—Բայց հիւր ունիս եղեր, պատասխանեց այս վերջինը, դամ ի՞նչ ընեմ։

—Հիւրս քեզի վնաս չունի, առարկեց էլէնի, դուն վե՛ր եկուր։

Այս սրտաբուխ հրաւէրին վրայ վեր ելաւ Եանի ու սանդուխին գլուխէն ընդունուեցաւ տան տիրուհին կողմէ, որ երեսունըհինգը անցած, փափուկ կազմուածքով, ցորենագոյն կլոր դէմքով ու սեւ արտայայտիչ աչքերով սիրունկեկ կին մ'էր։ Առաջին անգամ սենեակը քաղցր տպաւորութիւն մը կը ստանար էլէնիէն, որ դպրոցական յաջող շրջան մը բոլորելով յունարէն ու գաղիերէն լեզուները սորվելէ ետք դաստիարակուհիի պաշտօնով ծառայած էր մէկ քանի հարուստ ընտանիքներու մէջ, բայց իր արտակարգ հրապոյրներուն պատճառով միշտ փուչ երեւցած էր տանտիրուհիներուն աչքին և պաշտօնավարած բոլոր տուներուն մէջ էրիկ կնկան միջեւ գժտութիւն առաջ բերելով բաժնուած էր։ Այս պարագան կորցած էր էլէնիի վարկը, որ վերջապէս տեսնելով այլ եւս իբր դաստիարակուհի ապրելու անկարելիութիւնը՝ առանձին բնակարան մը վարձած էր ու տասնեակ տարիներէ ի վեր կ'ապրէր խնայողութեամբ դիզած մէկ քանի հարիւր ոսկիներուն տոկոսովն ու մանր մունր աշխատութիւններուն արդիւնքովը։ Հակառակ այս սեմեւեթեալ անցեալին, բարձր դասու կնոջ մը ամէն արժանիքները կը ցոլացներ իր վրայ էլէնի որ երբ մաքուր հագուած ներկայանար, կենցաղագիտական ձեւերովը, հմայիչ խօսուածքովն ու ծանրաբարոյ երեւոյթովը կրնար չլացնել ամէնէն փորձառու էրիկմարդն իսկ։

(Շարունակելի)

թերը, որոնք մի քանի խօսքով այսպէս են գրում.

Վանէն Տնտես. Խորհրդոյ զբրկուած գրով մը բողոք բարձուած էր Խաչիկ Լեւոնեանի դէմ, յայտնելով թէ յիշեալն Աղթամարի Զաքար սարկաւագէն ձեռք բերեր է հին գրչագիր Աւետարան մը, և կապոյտ Կողի Ս. Յակոբայ վանքին վերաբերեալ Աստուածաշնչի հազուագիւտ օրինակ մը և հին Սաղմոս մը ինչպէս նաև աւետարան մը ուրիշ տեղէ, եւ այդ գրչագրերն հնախոյզի մը ծախեր է։ Խորհուրդը նկատելով, որ ասկէ առաջ նմանօրինակ վաճառում մ'ալ Թիրէպոլուի մէջ տեղի ունեցած և այս մասին կարևորը Ս. Պատրիարքին գրուած էր Խորհրդին կողմէ, այսպիսի թանկագին Սրբազան մատեաններու և առարկաներու յայտնիի պահպանման մասին իր տեսութիւնները գծեց և որոշեց յայտագրել Ս. Պատրիարքին ի պարտուպատշաճ անօրինութիւն։

Շատ զարմանալի է, որ վերոյիշեալ էֆէնդին, չնայած այդ խաչագողութիւններին, մեր կրթական և եկեղեցական հաստատութիւնների մէջ պաշտօն էլ ունի, ինչպէս ինքը համեստութեամբ պարծենալով, անձամբ զբրել էր կովկասեան մի օրաթերթում իր մի թղթակցութեան մէջ, թէ «Պզտիկ ձայն մ'ալ ես ունիմ» երկու դպրոց ուրանոցների «ալաւորջ» հոգաբարձութեան կազմի մէջ։ Ցաւալի հակասութիւն։

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹԵՐԷՆ ՔԱՂՈՒԱԾ

Հիմա կատարուած լինցած է Լիսաթունկ Թերակղզիին մէջ Ճարոնցիներուն ցամաք ելնելու գուշակուած գործողութիւնը։ Պաշտօնական լուր կայ երկու կողմէն ալ, և գլխաւոր կէտին վրայ համաձայն են թէ ռուսական և թէ ճարոնական պատմութիւնները։ Ինչ ինչ անյարակից լուրեր կան երկրորդական պարագաներուն վրայ, և ասիկա շատ բնական է քանի որ անոնք կուգան շատ հեռաւոր վայրերէ և տեղեկութեան երկայնելի աղբիւրներէ։ Ուայինկթոնէն կը տեղեկացնեն թէ Ճարոնցիք Քինչաու ցամաք ելած են, Լիսաթունկ Թերակղզիին արեւմտեան կողմին վրայ, նաւահանգիստէն 30 մղոն հեռի։ Բեթերսպուրկէ հեռագիր մը, որ սակայն պաշտօնական չի համարուիր, կը խօսի թէ թշնամին ցամաք ելած է թէ՛ արեւելքի և թէ արեւմուտք, Բորթ Ատամ կամ Բուլանթիէն՝ արեւմուտք, և Բիցէվօ՝ ծովեզերքին միւս կողմը։ Ս. Արեւելքի ռուս սպայակոյտին պէտք՝ զօրավար Բիցլուկ կը խօսի Ճարոնցիներուն ցամաք ելնելուն վրայ Բիցէվօ քաղաքին և Թէրմինալ Հրուանդանին միջեւ տեղ մը։ Այս Հրուանդանը կը գտնուի էլիբթ կղզիներու դիմացը, որ Ծովակալ Թոկոյի Նաւատորմին առժամանակեայ խարիսխն էր իր վերջին գործողութեանց միջոցին։ Ճարոնցի ծովակալ Հօղոնա կամ Հօղոնա, որ պատախանատու է մի միայն իր անմիջական հրամատարութեան ներքև գտնուած զօրքերուն ցամաք ելնելու գործողութեան, իր հեռագրին մէջ ասկէց դատ ուրիշ շարժման վրայ չի խօսիր։ Գործողութիւնը կատարուեցաւ խիստ փայլուն և ճարպիկ կերպով և առանց ընդդիմութեան։ Արշաւող Բանակին առաջին դերը կատարեց Նաւային զօրաց կիսարաժին մը, և թէեւ սակաւաթիւ ռուս ջոկատ մը ծովեզերքէն կը դիտէր, բայց յարձակում չըրաւ։ Ճարոնցի զօրքերուն յաջողական շարժումները կը յիշատակուին զօրավար Բիցլուկի հեռագրին մէջ։ Ոմանք քաղուցին դէպի հարաւ Բիցէվոյէ, որ կը գտնուի Լիսաթունկի մէջ ռուսական ստացուածներուն հիւսիսային արեւելեան ծայրը, և միւսներն ալ քալեցին դէպի հարաւային արեւմուտք։ Այս վերջիններն էին որ, կ'ըսէ, կրակ ըրին Բորթ Արթուրէ Բորթ Ատամ—Բուլանթիէն—գացող ճամբորդի կառախումբին վրայ։ Ռուս զօրավարը կ'ամբաստանէ Թշնամին թէ չյարգեց Կարմիր Խաչը, որ իրենց կը ցուցուէր կառախումբին մէջէն, որ հիւանդ և վիրաւոր կը փոխադրէր։ Այս տեսակ ամբաստանութիւններ ամէն պատերազմներու մէջ կը յիշատակուին միօրինակ կանոնաւորութեամբ։ Արդէն ասկէց առաջ Ռուսք անգամ մըն ալ ըսին թէ Ճարոնցիք Կարմիր Խաչը պատրուակ կը գործածեն իրենք զիրենք պատպարելու և անոր ներքեւէն կրակ ընելու համար։ Որովհետեւ ճարոնական աղգային դրօշը քիչ մը հեռուէն շատ դիւրաւ կարելի է չիոթել Կարմիր Խաչին հետ, թերեւս այս անկանոնութեան պատասխանատուութենէն արդարանալ։ Երբ զօրավար Բիցլուկ վերոյիշեալ լուրը կը հեռագրէր, Ճարոնցիք ցամաք կ'ելնէին միեւնոյն ատեն Քինչաու, որ նեղ պարանոցով մը կը կապէ Բուանկթունկը, որուն վրայ կը գտնուի Բորթ Արթուր, Լիսաթունկի հետ։ Բայց կառախումբը սրընթացութիւնը կրկնապատկելով, կ'ըսէ հեռագիրը, կրցաւ հասնիլ Բորթ Ատամ, ուստի դեռ այդ վայրը Ճարոնցիներէն գրաւուած ըլլալու չէր, թէեւ անկէց ի վեր մինչեւ հիմա բոլորովին փոխուած է կացութիւնը։

Շատ հաւանական է որ զօրավար Բիցլուկէն ընդունուած վերջին հեռագիրն է ատիկա։ Ճարոնցիք պէտք է մեկուսացուցած ըլլան քաղաքը, և ասոր համար էր որ արդէն զօրք ցամաք հանած են Լիսաթունկ։ Քանի մը օրէն միայն կրնայ յայտնուիլ թէ իրենց բուն նպատակը ինչ է, քաղաքը կանոնաւորապէս պաշարե՞լ թէ Բորթ Արթուրի ցամաքային ամրութիւններուն դէմ մեծ ցոյց մը ընելէ վերջ, և հոն գտնուած պահակազօրքերը զսպելով, իրենց ուժերը ուղղել զօրավար Քուրոքաթքինի դէմ։

Ամէն պարագայի մէջ, Ճարոն տակաւին թէ՛ քաղաքական և թէ ռազմական մեծ իմաստութեան պէտք ունի։ Պատերազմին բախտը դեռ վճռուած չէ, և զինուորական անեղ զօրութիւն մը ունի այն Մեծ Կայսրութիւնը, որուն դէմ ճակատած է։

Ճարոնի շահը կը պահանջէ դանդաղ չշարժիլ, որովհետեւ իր ելմտական կացութիւնը, թէեւ ըստ բաւականին հաստատուն, բայց տեւական չի կրնար ըլլալ։ Հակառակ իր տեղական առաւելութիւններուն, կրնայ վերջ ի վերջոյ ուժաթափ ըլլալ Ռուսիոյ ահեղ միջոցներուն առջև, որոնց հետեւանքով Եւրոպայի Հիւսիսի մեծ կայսրութիւնը կրնայ տարիներու զոհողութիւնները աչք առնել, և Բորթ Արթուր կրնայ դիմանալ երկարատև պաշարման մը։ Բայց Ճարոն ուրիշ և աւելի զօրաւոր պատճառ մը ունի աճապարանք ցոյց տալու։ Զինաստանի մէջ ներկայ անդորրութիւնը պահուելու յոյսերը շատ զօրաւոր չեն, և Ճարոնցիք շատ աղէկ գիտեն որ ասիկա կը նշանակէ Եւրոպական ընդհանուր միջամտութիւն մը, որուն մէջ կրնայ խորասուզուիլ և փճանալ Ռուսիոյ հետ իր մասնաւոր կռուիը։ Ուստի յայտնի է թէ իր անմիջական շահը կը պահանջէ վերջացնել իսկոյն։ Եթէ զօրավար Քուրոքիի ըսածին հաւատք ընծայուի, պատճառ չունի տարակուսելու թէ ինք մինակ պիտի կըրնայ յաղթել Ռուսներուն։ Անոնցմէ 30,000ը հեռացուց իրենց ամուր դիրքերէն, համեմատաբար շատ քիչ կորուստով Ճարոնական բանակին համար։ Շանկայէ թղթակից մը երէկ իմացուց թէ Զինացի Փոխարքայ Եուանչիկայ իր գործակալներուն միջոցաւ իմացաւ թէ Ռուսք 170,000 հետեւակ և 17,000 հեծելազօրք միայն ունին Մանչուրիոյ և Արեւելեան Սիպերիոյ մէջ։ Եթէ ասիկա նոյն իսկ ճշմարտութեան մօտ ըլլայ, Ճարոնցիք գեռին թէ այդ թիւին հազիւ կէսը կրնայ պատերազմի դաշտի վրայ ճակատիլ իրենց և իրենց երկրորդ բանակը պատրաստ ըլլալով, կ'երեւի թէ պիտի կրնան մինչև Մուքտէն երթալ, և թողուլ որ Բորթ Արթուր իրենց բերանը իյնայ հասած տանձի մը պէս։ Բայց յաղթութեան առաջին թափին և պարծանքին մէջ շատ բաներ կարելի է ըսել, բայց խոհեմութիւնը կը պահանջէ որ Ճարոնցիք աւելի երկար դիմադրութիւններու յուսով կատարեն իրենց հաշիւները։

ՄԱՃԱՌ ԴՐԱԳԻՏ և վիպագիր Մորիս Ճօքէյի մահուան սուգը ընդհանուր է բովանդակ Մաճառաստանի մէջ։ Սև դրօշներ կը ծածանին բոլոր հանրային և մասնաւոր շէնքերու վրայ թէ՛ Բէլթայի եւ թէ գաւառային մեծ քաղաքներուն մէջ։ Թատրոնները գոցուած են, և սրճարաններու և ճաշարաններու մէջ բոլոր նուագահանդէսները դադրած են։ Բոլոր մաճառերէն թերթերը սեւ շրջանակներով հրատարակուեցան։ Տիկին Ճօքէյի հաւանութեամբ մաճառ կառավարութիւնը պետական յուղարկաւորութիւն պիտի կատարէ։ Դագաղը մահարեմի մը վրայ պիտի դրուի Ազգային Մուսէոնին սրբարանի մէջ, ինչպէս եղաւ Լուի Քոշութի համար։ Դամբանականներ պիտի արտասանուին Դիտութեանց Ակադեմիոյ և զանազան գրական ընկերակցութիւններու կողմէ։ Ցարանց Եոզէֆ կայսր քարտուղար Մ. ոը Քէօնիկ, որ Բէշթա տարած էր Ն. Վեհափառութեան ցաւակցական պաշտօնագիրը, ըսաւ Տիկին Ճօքէյի.—«Մխիթարութիւն մը պիտի ըլլայ ձեզի համար գիտնալը թէ մեր Օգոստափառ Վեհապետը մասնակից է ազգին վշտին, և թէ Ն. Վեհափառութիւն ըսաւ որ Մ. Ճօքէյ մին էր իր ամէնէն վստահելի հպատակներէն, որ իր գրական հանճարով փառաւորեց ամբողջ մաճառ ազգը»։ Կայսրը ներկայացուցիչ պիտի ունենայ յուղարկաւորութեան, և ծաղկեփունջ մը պիտի ղրկէ դագաղին վրայ դրուելու համար։

ՀՈՒՆԳԱՐԻ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ. — Մինչեւ ցարդ գարնանային անձրեւները եկած չըլլալով, երկարաւեւ երաշտութեան մը երկիւղը ծանրապէս ճնշած է հունգարներուն, ամբողջ Հարաւային Ռուսիոյ մէջ։

ԹԱԹԱՌԸ ԲՈՇԷՆԶԻՆԻ ՄԷՋ. — Սայկոնէ կը հեռագրուի թէ, անցեալ կիրակի օր թաթառը մասնաւորապէս աւերեց Բոշէնզինի հարաւային գաւառները։ Փոթորիկին կեդրոնը անցաւ Միթօ քաղաքին վրայէն, որ բոլորովին աւերակ դարձաւ։ Քանի մը հարիւր մավունաներ ընկղմեցան կամ ծովեզերքին զարնուելով կոտրեցան։ Զոհերուն թիւը երկու հազարէն աւելի կը հաշուուի, բայց եւրոպացիի կորուստ չկայ։ Նիւթական մեծաս երկու միլիոն ֆր.ը կ'անցնի։ Փոթորիկը յետոյ անցաւ Քամպօճի ուղղութեամբ, և Բեսմ.Բէյնի քաղաքը մեծապէս ճնշուեցաւ։ Նաւաբեկութիւններ եղան և քանի մը հոգի խղդուեցան։ Ընդհանուր կերպով խորտակուեցան հեռագրական գիծերը։

ԱՂԸ.— Մինչեւ հիմա, բնախօսութիւնը առարկելիք կէտ մը գտած չէր աղին գործածութեան դէմ իբրեւ մասը մեր սնունդին։ Նոյն իսկ կատարեալ հաւանութիւնը կուտար, յայտարարելով թէ այդ գործածութիւնը կը համապատասխանէ մեր գործարանաւորութեան մէկ բնական պէտքին։

Մեր մարմնական հիւսուածքին և մեր հեղուկներուն մէջ ունինք Քլորիւր սոտիումի գրեթէ 200 կրամնոց մթերք մը։ Աղի այս մթերքը անհրաժեշտ է մեր գործարաններուն լաւ յատկութեան և բարւոք պաշտօնավարութեան համար, բայց ամէն օր կը պակսի, և հարկ է անդադար պարենաւորել սնունդառութեան միջոցաւ։ Այս պէտքը կարելի չէ ուրանալ և խնդրոյ ներքեւ ձգել։ Բնախօսութիւնը կ'ընդունի նաև որ աղով պատրաստուած սնունդները աւելի դիւրամարս են և աւելի սննդարար քան առանց աղի եփուած սնունդները։ Պատճառն ալ կուտայ. որովհետեւ աղը կը գրգռէ և կը փութացնէ մարսողութիւնը գրգռելով լորձունքը և ստամոքսային հիւթը։ Ասոր համար է որ «չատ չոր» սնունդները, որոնք մեծ քանակութեամբ լորձունք և ստամոքսային հիւթ կը պահանջեն, ինչպէս խաշած միսը և գետնախնձորը, զոր օրինակ, չատ աղած վիճակի մէջ միայն կրնան սպառիլ։ Այսպէս ալ և նոյնօրինակ պատճառաւ մը, աւելի պէտք է աղել ամառը քան թէ ձմեռը, աւելի Մարսիլիա քան Բարիզ, հալեցնող հիւթերուն ոյժ տալու համար։ Հեղինակ բժիշկ մը կ'ըսէ որ, եթէ սնունդներուն աղը վերցնես, այլ եւս ստամոքսին մէջ չի կազմուիր ասիտ քլորիտրիք, և անմարսութեան կ'ենթարկուիս։

Կան նաև ուրիշ քիմիական և կենսաբանական պատճառներ հաւատալու համար որ, եթէ աղ կ'ուտենք, միայն հաճոյքի համար չէ, այլ նաև պէտքի համար, և հաստատուած կը թուէր որ եթէ աղը ախորժելի համեմ մըն է, բայց աւելի և մանաւանդ անխուսափելի սնունդ մըն է։

Բայց եկուր տես որ ժամանակէ մը ի վեր այս ա՛յնքան հաստատուած իրողութիւնը այլ եւս նո՛յնքան բացայայտ չի թուիր բնախօսներուն աչքին, և երէկի ճշմարտութիւնը կը սպառնայ վաղուան սխալը ըլլալ։ Այս կարծիքը առաջին անգամ յայտնեց Բրօֆ. Ռիչէ, Պրոմիւրներուն ախտաբուժական գործունէութիւնը աւելցնելու համար իր ըրած ուսումնասիրութիւններուն հետեւանքով։ Ապացուցուեցաւ որ աղին բացակայութիւնը կ'աւելցնէ պրոմիւրը բօթասիմի գործողութիւնը կամ ազդեցութիւնը լուսնոտներուն մէջ։

Յետոյ Մ. Մ. Վիտալ և Աշառ ցոյց տուին աղին ճնշասակար ազդեցութիւնները սրտի հիւանդութեան և ալպիմին ունեցող ենթականերուն վրայ։ Հաստատուած փորձերով տեսնուեցաւ նաեւ որ ստամոքսի ինչ ինչ հիւանդութիւններու ենթակայ անձինք առանց աղի դարմանումի մը միջոցաւ լաւագոյն արդիւնքներու կը հասնին։

Ահա ուրեմն ամբողջութիւն մը իրողութիւններու որոնք կը խախտէին դասական գաղափարները։ Աղը ճնաակար է հիւանդներուն։ Բայց կարծուածին չափ ալ օգտակա՞ր է միթէ առողջներուն։ Ասոր վրայ Տքր. Ռիշէ Լօֆէ կ'աւելցնէ սա՛ հարցումը.—«Սնունդներուն վրայ աղին յաւելումը անհրաժե՞շտ է։»

Մ. Լօֆէ չի վարանիր պատասխանելու թէ բնաւ պէտք չունինք մեր սպառած աղին, թէ մեր գործարանաւորութեան պահանջածէն չատ աւելի աղ կ'առնենք, և թէ, եթէ չատ կ'առնենք, պատճառը պարզապէս որկրամոլութիւնն է։ Աղը գրգռիչ մըն է միայն, և բոլոր գրգռիչներուն պէս, սովորութիւնը չափազանցութիւն կը ստեղծէ։ Աղին վարժուած ենք, ինչպէս կը վարժուինք խահուէին, ալգոլին, ծխախոտին։

Եթէ չափահասին համար անհրաժեշտ նկատուած աղին չափը իրօք անխուսափելի ըլլար մեր գործարանաւորութեան, վեց ամսուան տղայ մը պէտք էր օրական 1 կրամ 70 սանթիկրամ քլորիւր տը սոտիում առնէր։ Արդ, այս չափին երրորդ մասն անգամ չառներ, քանի որ անոր ամենօրեայ սնունդը եղող կնոջ մէկ լիտր կաթին մէջ հազիւ 40 սանթիկրամ աղ կայ, և սակայն մանուկը կ'աճի և կը զօրանայ։ Եթէ կաթէն կտրուելուն պէս իր սնունդները աղով չհամեմուին, աղան դիտողութիւն անգամ պիտի չընէ, ինչպէս որ դիտողութիւն չէր ըներ իր մօրը կաթին։ Եւ չափահասը՝ աղին գործածութեան անգէտ՝ պիտի բաւականանար իր առած սնունդներուն մէջ ի բնէ գտնուած աղին համեմատութենէն։ Աղին ճաշակը ո՛չ բնածին է և բնազդային։ Ստացեալ ճաշակ մը գոհացնելու համար է որ ծայրայեղութեան տարած ենք աղին գործածութիւնը, ո՛չ թէ բնախօսական պէտք մը գոհացնելու համար։

Արդարեւ, օրական ո՞րքան աղ կը սպառենք։ Միջին հաշուով 17—20 կրամ։ Այսու հանդերձ, Զուիցերիացի բժիշկ մը, Տքր. Պանժ կը կարծէ թէ այս թիւը չատ տկար է և պէտք է 20—30 կրամի բարձրացնել և նոյն իսկ աւելի։ Մ. Լօֆէ անձնական քննութիւն մը կատարած է և գտած է որ ինչ ինչ պարագաներու մէջ, հարիւրին գրեթէ 15 անգամ, Պանժ իրաւունք ունի, բայց, ընդհանուր կերպով, ամէն օր մեր սպառած աղին քանակութիւնը 17—20 կրամէն չատ աւելի է արդէն։ Թէեւ հեղինակներէն չատերը 17—20 կրամ կ'ըսեն։

Աղը արդէն կը գտնուի մեր առած սնունդներուն մէջ, միս, բանջարեղէն, հաց, և կամ խոհարարական պատրաստութիւններուն վրայ աւելցած։ Բայց սնունդները իրենց սովորական խառն վիճակին մէջ հազիւ մէկ ու կէս կրամ աղ կը պարունակեն։

Հետեւաբար մեր կերակուրներուն վրայ աւելցուած աղն է որ մեր ամենօրեայ չափին ամէնէն խոշոր մասը կը ներկայացնէ։

Համառօտելով, չափահասի մը սպառած աղին քանակութիւնը կրնանք այսպէս բաժնել.—

Սնունդներուն մէջ պարունակուած աղը. 1—1.50 կրամ։

Սովորական հացին վրայ աւելցուած աղը.— 2.50 կրամ — օրական մէկ լիպրա հաց հաշուելով։

Եփուած տեսն սնունդներուն վրայ աւելցուած աղը.— 13—15 կրամ։

Արդ, Պանժի կարծիքով, ռուսական սնունդներուն վրայ աւելցուած օրական 1—2 կրամ աղը կը բաւէ մեր գործարանաւորութեան պէտքերը գոհացնելու համար։

Եւ Բրօֆ. Ռիչէ կ'ընդունի թէ մեր բնական աղին օրական պակասը լեցնելու համար հարկ եղած աղին նուազագոյն քանակութիւնը 24 ժամուան մէջ 2 ու կէս կրամ պէտք է ըլլայ չափահասի մը համար որ 60 քիլօ ծանրութիւն ունի։

Ուստի, միսին, բանջարեղէններուն և հացին մէջ պարունակուած աղը լիովին կը բաւէ մեր պէտքերուն, և կրնանք ընդունիլ Մ. Լօֆէի հետ թէ երբեք հարկ չկայ աղ աւելցնել մեր սնունդներուն վրայ մեր գործարանաւորութեան բնախօսական հաւասարակշռութիւնը ապահովելու համար։ Ասիկա անօգուտ պերճանք մըն է։

Այնպէս որ վերջ ի վերջոյ կրնանք հրաժարիլ «աղած» ուտելէն։ Ո և է անպատեհութիւն պիտի չունենայ ասիկա։ Բայց թէ պիտի օգտուինք արդեօք։ Ինչ ինչ հիւանդութիւններու մէջ «անաղի» սնունդառութիւնը լաւ արդիւնքներ կուտայ։ Առ այժմ ասկէց աւելին չենք կրնար ըսել։ Եւ եթէ դուք լուսնոտ չէք, ջրգողութիւն չունիք, ալպիմին չունիք, կարծեմ թէ մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն կրնաք դարձեալ թոյլ տալ ձեր խոհարարուհին իր ուզած ձեւովը և գիտցած կերպովը աղել ձեր ապուրը և կերակուրները։

ՏՈՔԹ. ՕՔՍ.

ՍԹԱՆԼԻԻ ՄԱՀԸ

Լոնտոնէն եկած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ ափրիկեան հուսկաւոր երկրախոյզ Հարրի Սթանլի մեռած է։ Սթանլիի հետ կ'անհետանայ մէկը այն ամէնէն աւելի չահեկան դէմքերէն որոնք ամբողջ աշխարհը հետաքրքրած են։ Իր ուղեւորութեանց պատմութիւնը ծառայած է և պիտի ծառայէ դեռ երկար ատեն իբր սնունդ հրաշապատում արկածներէ չկշտացող սերունդներու։ Մինչ չէ հետաքրքրուած, անձամբ չէ հետեւած այս մեծանուն երկրախոյզին մահախնդիր յանդգնութիւններուն և անոնց օրագրութիւններուն։

Հարրի Մորկեթն Սթանլիի բուն անունն էր Ճօն Բո�։ Մնած էր Անգլիա, Կալլէսի երկրին Տէնպիկ քաղաքին մէջ 1841ին։ Իր սառցած դաստիարակութիւնը աւարտելէն ետք մտաւ լրագրութեան մէջ և նախ, իբր օրագրող ընկերացաւ Լորտ Նարբիէրի դէպի Հապէշաստան։ Եւրոպա դարձին բաւական ատեն թղթակիցը եղաւ Նիւ Եորք Հէրըլտի մինչեւ 1889, երբ այդ թերթին անօրէնութիւնը մեծ արշաւախումբ մը կազմակերպեց, անոր գլուխը դնելով Սթանլին։ Այս արշաւախումբը, ինչպէս յայտնի է կեդրոնական Ափրիկէ պիտի երթար գտնելու երկրախոյզ Լիվընկսթընը, որմէ տեղեկութիւն չէր գար և որու չուրջ այլընտրելի զրոյցներ կը չրջէին երեք տարիներէ ի վեր։

Սթանլի ներկայ գտնուեցաւ Սիւէզի ջրանցքին բացման, այցելեց Թուրքիա, հարաւային Ռուսիա, Պարսկաստան, անցաւ Հնդկաստան և ի վերջոյ գնաց Զանզիպար 1871 յունվարին։ Հոնկեց էր որ առաջացաւ դէպի հասարակածային Ափրիկէ, և անձկալից արկածներէ ու երկար խուզարկումներէ յետոյ յաջողեցաւ իր նպատակին հասնիլ, այսինքն գտաւ Լիվընկսթընը, Օմիթիի մէջ, Թանկանիքա լիճին արեւելեան եզերքին վրայ։

Այս անսպասելի հանդիպումը ոգեւորեց Լիվընկսթընի արշաւախումբը։ Անկէց ետք Սթանլի դարձաւ Եւրոպա, արտակարգ հետաքրքրութեան մը առարկայ հանդիսանալով և արժանանալով անօրինակ ընդունելութեան մը։ Ամբողջ աշխարհագէտներու աշխարհը շահագրգռուած էր և սկսած էր տարակուսիլ անոր ճամբորդութեան տարօրինակութիւններուն վրայ։

Միջոց մըն ալ հետեւեցաւ Կառնէ-Վոլսլէյի, Ափրիկէի սեւամորթ Աշանթիներու երկրին մէջ։ Յետոյ Ուէստմինսթրի մէջ, Լիվընկսթընի յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուելէ ետք, 1874ին դարձեալ ճամբայ ելաւ Զանզիպարէ, չարունակելու համար նախորդ երկրախոյզին մահուամբ կէս մնացած խուզարկութիւնները, և լաւ արդիւնքի մը հասցնելու համար զայն։ Այս ամէն արշաւանքներուն ծախքերը կը հոգային միշտ Նիւ-Եորք-Հէրըլտ և Տէյլի Թիլեկրաֆ թերթերը։

Հասարակածային Ափրիկէի արեւմուտքէն դէպի արեւելք իր մեծ արշաւին սկսաւ։ Յաջորդաբար անցաւ Վիքթորիա Նիանզան և Ուկանտան, երեւան հանեց Բովէնզորի լեռները և Ալպէր-Էտուարդ լիճը։ այցելեց Թականիքան և Նիանկուէն Թայիր դեռին ճամբով իջնելով, գնաց հասաւ Ատլանտեան Ովկիանոսի եզերքը, 1877ին։

Սթանլի քիչ ետք մտաւ Ափրիկեան Միջազգային Ընկերակցութեան ծառայութեան մէջ, որուն հաշուոյն 1879էն 1884 դէպի վեր, գետեզերքը քերելով հասաւ մինչեւ Սթանլի Բուլ, երեւան հանեց Լէոբոլտ Բ. լիճը և տեղացի սեւամորթ ցեղերու պետերուն հետ կնքեց պայմանագիրներ, որոնք Քոնկոյի ձախ եզերքին սեփականութիւնը ապահովեցին Ափրիկեան Ընկերակցութեան։

Այս գործը իր գլուխ հանելէ ետք 1887ին գնաց Պէրլինի համաժողովին և քիչ յետոյ, Սթանլի դարձեալ մեկնեցաւ Ատլանտեանի եզերքը, օգնելու Էմին փաշայի որ Ափրիկէի կեդրոնը, Ուատէլաի Նահանգին մէջ մեկուսացուած էր։ Իր նպատակին հասաւ կատարելապէս. փայլուն արշաւով մը կտրեց անցաւ հասարակածային մթին անտառները և ամբողջ 160 օրեր մահուան և անկնկալներու դէմ կռուելով միացաւ Էմին փաշայի և դայն իրեն հետ բերաւ Զանզիպար, 1888ին։

Անկէց ետք անգլիացի մեծանուն այս երկրախոյզը, որ ամբողջ աշխարհի բերանն էր, ամուսնացաւ և քաշուեցաւ իր արկածախնդիր կեանքէն։ Բայց անակնկալներու, անձկութեան և կռիւի վարժուած այս մարդը, չուտով հիւանդացաւ և տկարացաւ երբ գեղջկական մենիկ կեանքին մէջ մտաւ։

Սթանլի օրքան ճարտար երկրախոյզ նոյնքան ալ տաղանդաւոր գրող մըն էր, և ասոր համար է որ միշտ փնտռած և հետաքրքրած է հասարակութիւնը։ Ինք իր ձեռքովը գրած է իր ուղեւորութեանց արկածալից պատմութիւնները որոնք այնքան ժողովրդականացած են։ Իր Ինչպէս գտայ Լիվինկսթընը երկասիրութիւնը տեսակին մէջ ամէնէն գեղեցիկ և եզական գործ մըն է։ Սթանլիի կեանքը կարդացողները պիտի տեսնեն թէ այդ մեծ դէմքը մեր դարուն տուած է կորովի հրաշալի օրինակ մը։ Կամքի անբաղդատելի և անօրինակ դատարակ մըն էր ան, կ'ըսէ կենսագիր մը։

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ„Ի ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ԿՆՈՔՆԵՔ

ԴԵՂԱՄ. — Որդի Ներսէս էֆէնտի Կիւլիստանեանի, մկրտուած Գուսմգարուի Մայր եկեղեցւոյ մէջ, կերակի օր կնքաւորութեամբ Ղուկաս էֆ. Տէր Գէորգեանի։

ՀՆՈՒԱԳԻՐՆԵՐ

ԶԱՐԹՍԹԱՆ ԵՒ ՔԱՂՔԱՆՔ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԵՐԸ ՄԻՇՏ ԿԸ ՆԱՀԱՆՋԵՆ

ԲՈՐԹ ԱՐԹՈՒՐԻ ՇՈՒՐՋ

ՇԱՆ-ՀԱՅ-ԲՈՒԱՆ, Մայիս 10.— Ռիւթէր կը ծանուցանէ թէ Ռուսերը կը շարունակեն պարպել Նիուչուանկը։ Ռուսերը խոստացան բաւական թիւով զօրք թողուլ հոն, աւարառութիւնը արգիլելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.—Ռիւթէր կը ծանուցանէ թէ Շան-Հայ-Բուանցի իրաւեկ վաճառականի մը յայտարարութեանց նայելով, Բորթ Արթուրի մէջ Ռուսերը իրենց մարտանաւերուն համար 6 չաբաթ բաւելու չափ ածուխ և 3 ամիս բաւելու չափ ուտեստ միայն ունին, զօրքերուն թիւը 8,000 հաշուելով։

ԲԵԹԵՐՍԹՈՒՐԿ. — Մուքտէնէ կը հեռագրուի Ռուս հեռագրական Գործակալութեան թէ, Ֆէնկ-Հուանկ-Զէնկը գրաւող պահակախումբերը Լիաօ-Յանկ տանող ճամբուն վրայ կ'երեւին։ Ճարոնական փոքր ջոկատ մը գրաւեց Ռուան-Տիան-Սիանը։

Մուքտէնէ նոյն գործակալութեան քաշուած ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ.—«Մուքտէնի և Բորթ Արթուրի միջեւ երկաթուղիի հաղորդակցութիւնը վերահաստատուեցաւ նախընթաց գիշեր։»

Սխալ է այն լուրը թէ Ճարոնցիք գրաւած են Տալնին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Տէյլի Քրօնիքլ կ'ըսէ թէ, ծովակալ Ալեքսեյեվ հրաման ըրեր է որ բոլոր Զինացիք մեկնին Մուքտէնէ։ Զինացի աւազակներ ճամբան քանդեցին Թաչէ-Քիոյի և Հայ-Զէնկի միջեւ և փորձեցին Քանդել Տալնի տանող երկաթուղին։ Բայց Ռուսերը յաջողեցան ձերբակալել զանոնք։

ԲԵԹԵՐՍԹՈՒՐԿ.—Կայսերական Ուքազ մը կը հրամայէ զենքի կոչել Բոլդավայի, Բուրքի, Խարքովի, Բիսզանի, Քալուկայի և Դուլայի նահանգներուն զինուորական շրջանակներէն ոմանց պահեստները, Քիէվի և Մոսկուայի զինուորական շրջանակներուն զօրքերը շատցնելու համար, որոնք Ս. Արեւելք պիտի ղրկուին։

ՆԻՈՒՉՈՒԱՆԿ.—Ռիւթէր կը ծանուցանէ թէ, Նիուչուանկի գտնուող հինգ զօրագունդերէն չորը մեկնած են։ Ճարոնցիք զօրք ցամաք կը հանեն Քայչու (Լիաօթունկի ծոցին մէջ, Նիուչուանկի հարաւային կողմէն, 30 քիլօմէթր հեռու ուղղ գծով)։ Ռուսերը կը գրաւեն Ան-Բինկի (Դայ-Բինկ) բերդերը։

ԲԵԹԵՐՍԹՈՒՐԿ.—Ռուս հեռագրական Գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ ճարոնական ջոկատներ նշմարուած են Լիաօ-Եանկի մէջ։

—Ռուս հեռագրական Գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Բորթ Արթուրի պաշարումը վերցեր է և Մուքտէնի ու Բորթ Արթուրի միջև հաղորդակցութիւնները վերահաստատուեր են եղեր։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ռիւդերի հեռագիր մը կ'ըսէ թէ չինացի աւազակներ քանդեցին քանի մը ռազմագիտական ուղիներ և կը ջանային երկաթուղին կտրել Բորդ Արթուրի շրջականները։ Այս աւազակները բոլորովին փճացան։

ԲԵԹԵՐՍԹՈՒՐԿ.—Կը ծանուցուի թէ ծանր անհամաձայնութիւններ ծագած են Զօր. Քուրոքաթքինի և Ծովակալ Ալեքսէյվի միջեւ, պաշտպանողական յատակագծին վրայ։

—Կայսերական Ուքազ մը դրոշի տակ կը կանչէ պահեստի զօրքերը, և կը հրամայէ երեք նահանգներու բոլոր ձիերը պահանջել և առնել։

ՎԻԵՆՆԱ.— Ռուսք մեկնեցան Նիուչուանկէն։ Բորդ Արթուր պաշարուեցաւ։ Ճարոնցիք անմիջապէս պիտի յարձակին Բորդ Արթուրի վրայ։ Ռուսաց բանակեղը Խարպին տարուեցաւ։

ԲԵԹԵՐՍԹՈՒՐԿ.—Զօր. Քուրոքաթքին հեռագրած է պատերազմական պաշտօնատան թէ, Խարպինը յաջողութեամբ կարենալ պաշտպանելու համար, Մուքտէնէն ետ քաշած է իր զինուորները։

ՎԻԵՆՆԱ. — Ճարոնցիք գրաւեցին Տալնին (Դալիէնուան), Բորթ Արթուրի հիւսիսային կողմը։ Բորթ Արթուրի եւ լեկտրական ոյժ և լոյս մատակարարող գործարանը Տալնի կը գտնուի։ (Հետեւապէս, Բորթ Արթուրի բերդերը էլեկտրական լոյսէ զրկուած կ'ըլլան։)

ԲԱՐԻԶ.—Ճարոնական նաւատորմը ցամաք զօրք հանելու գործողութիւնը ամբողջացնելէ վերջ, մեծ զօրութեամբ Վլատիվոսթոքի վրայ պիտի յարձակի։

ՇԱՆ—ՀԱՅ—ԲՈՒԱՆ.— Ռիւդերի հեռագիր մը կ'ըսէ թէ, հոս հասած լուրերու նայելով, ճարոնական գունդ

մը որ նալուէն քաշուող Ռուսերը կը հալածէր, անոնց հասաւ Լիաո-Եանկի հարաւային կողմը 20 քիլոմէթր հեռու։ Բուռն կռիւ մը սկսաւ։ Ռուսք դէպի հիւսիս ետ քաշուեցան։ Ճապոնական զօրաբաժին մը Նիւչուանկի կը մտնենայ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Վոլֆ հեռագրական Գործակալութիւնը, Բեգերսդուրկէ քաշուած հեռագրով մը, կը հերքէ Ռիւզէրի տուած այն լուրը թէ ելմտական պաշտօնարանը Բրոդօքոլ մը ստորագրէ է երեք հարիւր միլիոն ռուպի նոր փոխառութեան մը համար, Ֆրանսայի մէջ կնքելի, 5% տոկոսով։

ԲԵԳԵՐՍԴՈՒՐԿ.—Ռուս հեռագրական Գործակալութիւնը կը հերքէ այն լուրը թէ ծովակալ Ալէքսեվ ետ կանչուած է Զօր. Բուրոբաթքինի եւ ծովակալ Սքրիտլովի պահանջումով և անոր տեղ յաջորդ նշանակուած է Մեծ—դուքս Նիքոլա Նիքոլայէվիչ։

—Ռուս հեռագրական գործակալութիւնը կը հերքէ արտասահման տարածուած այն զրոյցը թէ հակահրէական անկարգութիւններ ծագած ըլլան վերջերս Պենտերի (Պեսարապիա) մէջ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Ռայխսդակին մէջ իր արտասանած երէկի ճառին մէջ Կոմս Պիւլով ցաւ յայտնեց որ գերման մէկ քանի թերթեր հեգնական և անվայել լեզուով կը խօսին բարեկամ երկրի մը (Ռուսիոյ) կրած աղէտներուն վրայ։

ՊԵԼԿՐԱԴ.— Վիեննական լրագրի մը թղթակիցը Մ. Շեյանճարտ արտաքսուեցաւ Պելկրատէ։

ԲԷՆԴԱ.— Ելմտական նախարարը Երեսփ. Ժողովին ներկայացուց 1904ի ելմտացոյցի ծրագիրը, որ ցոյց կուտայ 1,190,681,945 քուրօն հասոյթ, և 1,190,084,621 քուրօն ծախք որով 597,324 քուրօնի յաւելուածական հասոյթ մը կ'երևի։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ երէկ նիստ գումարեց Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ասենապետութեամբ Տիգրան էֆ. Եուսուֆեանի։ Ներկայ էին Տէր-Ներսէսեան Տիգրան, Տէ-Միրզեպաշեան Սեպուհ և Ասատեան Մկրտիչ էֆէնտիները։

1. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը նախորդ տարւոյ մատակարարութեան հաշուեցոյցին հետ ներկայացուցած էր նաեւ մանրաման տեղեկագրով մը իր գործառնութեանց համարը։ Ժողովը նկատողութեան առնելով այս տեղեկագիրը, իր գոհունակութիւնը յայտնեց ուսումնասիրել զայն և արդիւնքը յայտագրել։

2. Հիւանդանոցին չէնքին ճակատը զետեղելի արձանագրութեան յիշատակարանը պատրաստուած և օրինակը հաղորդուած էր։ Ժողովը նկատելով որ Խառն Ժողովոյ ձեռնասութեան կը պատկանի պէտք եղած որոշումը տալ ներկայացեալ արձանագրութեան նկատմամբ, վերապահեց անոր նկատառումը Խառն Ժողովին։

3. Տնտես. Խորհրդոյ կողմէ մատուցեալ տեղեկագրի մը վրայ, Ժողովը արտօնեց Գանտիլիի եկեղեցւոյ սեփական եւ ապարդիւն մնացած մէկ գետնին վաճառումը։

4. Ս. Նախագահին կողմէ հաղորդուած տեղեկութիւններէն Ժողովը իմանալով որ Գանտիլիի Թաղ. Խորհրդոյ կազմալուծեալ վիճակին պատճառաւ, անոր տեղ առժամեայ Թաղ. Խորհուրդ մը կազմուեր է, նոյնպէս Վանայ Բաղ. Ժողովոյ անդամներէն մին պակսած ըլլալով, ուրիշ մը ընտրուեր է, իր հաւանութիւնը յայտնեց։

5. Սկիւտարի Ս.Կարապետ եկեղեցիին Թաղ. Խորհրդոյ արտօնութիւն տրուած ըլլալով Ս. Պատրիարքէն 100 ոսկւոյ փոխառութիւն հաստատել, եկեղեցիին փուռին ինչպէս նաև ուրիշ մէկ քանի ապիտղական նորոգութեանց համար, Ժողովը իր հաւանութիւնը յայտնեց այս մասին Տնտես. Խորհրդոյ կողմէ մատուցեալ տեղեկագրին վրայ։

ՏՓՂԻՍԷՆ Արգար Յովհաննէսեանի այրին չնորհակալութեան հեռագիր մը ուղղած է Ս. Պատրիարք Հօր, ի պատասխանի Ն. Սրբազնութեան ղրկած ցաւակցական հեռագրին։

ՍՕՖԻԱՅԻ եկեղեցիին Տ. Յովհան քհ. Մանդակունի, հրաժարելով յիշեալ եկեղեցւոյն քահանայութենէն, ինդրած է Պատրիարքարանէն որ իր հրաժարականը ընդունուի և ուրիշ տեղ նոր պաշտօնի մը կոչուի։

ԱՐԱԲԿԻՐԻ առաջն. տեղապահ Տ. Գորիւն քհ. յայտնելով որ տեղւոյն Դաւառ. Ժողովոյ օրինական ժամանակը լրանալու վրայ է, խնդրած է Պատրիարքարանէն որ վիճակին առաջնորդը փութով ղրկուի, նոր ընտրութեանց ձեռնարկուելու համար։ Պատրիարքարանէ գրուեցաւ թէ՝ Արաբկիրի առաջնորդ Տ. Մուշեղ Ծ. Վրդ.ի հրաժարականը արդէն ընդունուած է և Արաբկիրի ու Ակնայ առաջն. Տեղապահութեան պաշտօնը յանձնուած է Տ. Ղեւոնդ Վրդ. Դուրեանի։

ԻՍԿԻՏԱՐԻ Ս. Խաչ երկսեռ վարժարանաց կարօտ Ուսանողաց խնամակալութիւնս հրապարակաւ իր չնորհակալիքը կը յայտնէ հետեւեալ ազգայիններուն որոնք իրենց նուէրներովը սատարեցին բազմաթիւ կարօտ երկսեռ ուսանողներու գրական պիտոյից հայթայթման։

Տօքթ. Թորգոմեան և Դէորգ Թորգոմեան էֆէնտիք իրենց մօր մահուան առթիւ 95 ղրշ., Նասիպ էֆ. Ճէզվէճեան իր վաղամեռիկ ամուսնոյն մահուան առթիւ 95 ղրշ., Յարութիւն էֆ. Ալիքբարմաքեան իր անուան տարեդարձին առթիւ 40 ղրշ., Ա. և Ե. Գուլումճեան էֆէնտիք իրենց հօր մահուան առթիւ 40 ղրշ., Ոմն, իր ամուսնութեան առթիւ 40 ղրշ., Արշակ էֆ. Մազլումեան, Երուանդ էֆ. Գուլումճեան, Միհրան էֆ. Պէզազեան, Մարտիրոս էֆ. Պոստանճեան, Սարգիս էֆ. Տանձիկեան, Սիմոն էֆ. Մազլումեան 20ական ղրշ., Տէր Վահրամ քհնյ. Յակոբեան 10 ղրշ.։ Գումար 440 ղրշ.։

Մեր չնորհակալիքը կը յայտնենք նաև այն ամէն կրթասէր երիտասարդներուն, որոնք կը հաճին երկսեռ վարժարանաց կարօտ Ուսանողներուն գանձանակը շրջաբերել։

Մնամք յարգանօք

Ի Դիմաց Կարօտ Ուսանողաց խնամակալութեան Իսկիւտարի

Դեր ատենադպիր Դեր ատենապետ

Վ.Դ.ՍԱՐԲԵԱՆ Դ.Մ.ԴՈՀՈՒՆԵԱՆ

ԴՈՒՄ-ԴԱԲՈՒՄԻ ԱՂԲԱՏԱՒՈՒԱՄԸ

Դէորգ Շահինեան, Գաբրիէլ Գուրթպէկեան, Դէորգ Պէշիրեան, Արմենակ Իշէմէճեան, Վահան Նուրումեան, Զօրաս Մարատեան, Խանճեան եղբարք, Գալայճեան եղբարք, Ճանիկ Զիլինկիրեան, Զենոբ Գարագաշեան, Լեւոն Պարտիզպանեան, Յակոբ Բրեան, Աշճեան եղբարք, Յակոբ Մելքոնեան, Սարգիս Այճեան, Գրիգոր Յակոբեան, Սարգիս Տօնիկեան, Տօքթ. Ճէզայրլեան, Զենոբ, Օննիկ Նշատաճեան, Գրիգոր Թաթարեան, Գրիգոր Ուզունեան, Օհան Տ. Ոսկի, Յովհ. Քէշմէնեան, Յարութիւն Դաւամաճի, Դարեգին Քիւլհանճեան, Վահրամ Կիւլապեան, Տիրան Այվազեան, Ստեփան Փարչաճի, Դէորգ Տէմիրճի, Յակոբ Լամպաճի, Մկրտիչ Պասմաճեան, Մագսուտ Արթինեան, Սրապ Հանինտէ, Սարգիս Ճանաղեան, Գրիգոր Եումուրթաճի, Մկրտիչ Խաչատուրեան, Համբարձում Ճէվահիրճեան, Սարգիս, Նազարէթ Տամլամեան, Տիկին Փափազեան, Աբրահամ Ճիւմպիւշեան, Գրիգոր Իմարէթեան, Ղազարոս Գալայճեան, Անտոն Սաքաեան, Միհրդատ Համբարձումեան, Սերովբէ Գրուսալը, Արամ Կէտիկեան Ճական ղրուշ։

ԹԷՎԱՀԱՏ

Դոնիա վիլաեէթի մէճլիսը իտարէի վիլայեէթ պաշ քեաթիպի իզզէթլու Մէհմէտ էֆէնտիեէ թէրֆիէն Մուբէմայիզ վէ պէլէտիեէ ռէիսի հաճի Ալի էֆէնտիեէ թէրֆիէն Սանիյէ ռիւթպէլէրի թէվճիհ պույրուլմուլ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ. — Ինչպէս գրեցինք, իտալական դեսպան Տի Մալասբինա մարքիզը, մարքիզուհին և դաւակները երէկ առտու Պոլսէն Իտալիա մեկնեցան արձակուրդով։ Համակիրներու խուռն բազմութիւն մը փութացած էր Թոփհանէի քարափը։ Մաղկեփունջեր նուիրուեցան դեսպանուհիին։ Ողջերթ մաղթելու համար շոգենաւ գացեր էին ռուս դեսպան Մ. Զինովիէվ, գերման դեսպան Պ. Մարշալ, պուլկար գործակատարը, անգլիական դեսպանատան խորհրդականը և դեսպանական ուրիշ պաշտօնատարներ։ Դեսպանական հիւրանոցի Կալիպէյ, յանուն Վեհ. Սուլթանին ողջերթ մաղթեց դեսպանին։ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն ու Արտաքին Գործոց Նախարարն ալ իրենց կողմէն ղրկած էին թարգման Խայրէտտին և Սատէթիին պէյերը։

ԹԷՔԻ ԻՇԽԱՆԸ.—Կալէսի իշխանուհիին եղբայրը Թէքի Ֆրանսուա իշխանը որ չաբաթէ մը ի վեր Պոլիս հիւր կը մնար Անգլիոյ դեսպանին, երէկ մեկնեցաւ իտալական շոգենաւով։ Դեսպանատան շատ մը պաշտօնատարները մինչեւ շոգենաւ ուղեկցեցան իշխանին։ Վեհ. Սուլթանին կողմէ հիւրամեծար Կալիպ պէյ ողջերթ մաղթեց Ն. Բարձրութեան։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.—Ֆիլատէլֆիոյ Քրամբ նաւարանը պիտի չինէ նոր զրահապատ յածանաւ մը, որ մեծ պիտի ըլլայ Մէճիտիյէ յածանաւէն և անկեց աւելի արագընթաց։ Նոր յածանաւին յատակաձեւերը յանձնուեցան Ծովային Նախարարութեան։

—Անսալտօ նաւարանը ծանոյց Ծովային Նախարարութեան թէ, երկու թորփիլահալածներու չինութիւնը աւարտած է և փորձելու համար կը սպասուի օսմ. պատուիրակներուն։

Ծովային Նախարարութիւնը խնդրեց Կայս. Պալատէն, արտօնել որ այս երկու թորփիլահալածներուն անունները որոշէ։

—Շահինը Skrba թորփիլահալածը պիտի նորոգուի Արքունի նաւարանին մէջ։

ԻԶՄԻՐԻ ՀԵԼԼԷՆ ՀԻՒՊԱՏՈՍԸ.— Աթէնքի թերթերը կ'ըսեն թէ Իզմիրի հելլէն հիւպատոսութեան հաւանական ընտրելին Երուսաղէմի հիւպատոս Մ. Ալեքսանտրոպուլօն է։ Հիւպատոսական գործերու վարիչ Մ. Բաքաեորկիատիս շաբաթ օր այցելեց կուսակալ Բեամիլ փաշայի։

ՍԵՐՊԻՈՑ ԴԵՍՊԱՆԸ. — Պէլկրատի թերթերը կ'ըսեն թէ Պոլսոյ սերպական դեսպան Մ. Սիմիչ երկու ամսուան արձակուրդէն ետք պիտի հրաժարի իր պաշտօնէն։

ԹՈՒՐՔԵԻՈՒՄԷՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. — Պոլսոյ ռումանական հիւպատոսը ռումէն առեւտր. Նախարարութեան հաղորդեց շատ շահեկան տեղեկագիր մը Թուրքիոյ և Ռումանիոյ վաճառականութեան վրայ։ Տեղեկագիրը կը հաղորդէ թէ ռումէն ալիւրներու Թուրքիա ներածութիւնը նուազած է։ Այս նուազումն պատճառներուն մէջ կը նշանակէ օսմ. իշխանութեանց ձեռք առած միջոցները, հացի պատրաստութեան և Անատոլուի ցորենի բերքին բարելաւման մասին։ Հիւպատոսը ի վերջոյ կ'առաջարկէ ռումէն արտադրութեանց նմոյշներու առեւտրական թանգարան մը կազմակերպել Պոլսոյ մէջ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Կիրակի օր Ֆիլիպէի մէջ բացումը կատարուեցաւ պուլկար բժիշկներու համաժողովին և դիւանը կազմուեցաւ։

—Ներկայ թղթադրամներու թուղթը վաղ տեսակ և կեղծելը կարելի ըլլալով կառավարութիւնը Բեթերսպուրկ ապսպրած էր 30 միլիոն ֆր.ի լաւ տեսակ պանքնոթ։ Ատոր էկսը Սոֆիա հասաւ։ Կէսն ալ մօտերս կը հասնի։ Նոր թղթադրամները հրապարակ հանուելուն պէս հիները պիտի սկսին կամաց կամաց չնչուիլ և այրուիլ։

ԱՐԵԻԼ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ ՇԱՀԱԲԱԺԻՆԸ.— Վիէննայէն կը հեռագրեն թէ, արեւելեան երկաթուղիներու վարչութիւնը որոշած է 20 ֆր.ի շահաբաժին մը առաջարկել Ընդհ. Ժողովին։

ԴԵՐՄԱՆ ԴԵՍՊԱՆ Պ. Մարշալ ֆոն Պիպերշթայն, Անատոլուի Երկաթուղիին Տնօրէն Մ. Զանտէրի հետ, այսօր Գոնեա կը մեկնի, մասնաւոր կառախումբով։ Կիրակի օր պիտի դառնայ։

ՍԱՄՍՈՒՆ ԻԵԽԱՆԸ. — Սամսոնի նաւրնտիր իշխան Եանքօ Վիթինոս էֆ. առջի օր տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին և Ներքին գործոց Նախարարին հետ։ Եանքօ էֆ. այս շաբաթու կը մեկնի։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱԻԱԶԱԿՆԵՐ. — Օսմ. զօրաց ջոկատ մը պաշարեր է Վուտինայի կողմերը (Սէլանիկ) հռչակաւոր աւազակապետ Բարթան Թաշոյի խումբը։ Կատարուած ընդհարումէ մը ետք աւազակապետը և 7 ընկերները ձերբակալուեր են։

ՌՈՒՍ ՍՊԱՅԻ ՄԸ ՕԻՇԱՏԱԿԻՆ. — Առջի օր Հայտար-Բաշայի անգլիական գերեզմանատան մէջ յուղիչ արարողութիւն մը կատարուեցաւ հոն թաղուած ռուս սպայի մը գերեզմանին վրայ։ Այս գերեզմանին վրայ, անգլերէն լեզուով արձանագրուած են միայն սա բառերը «Ռուս սպայ մը»։ Ռուս այս սպան անծանօթ պիտի մնար, եթէ ամէնէ Պոլսոյ ռուս հիւպատոս Մ. Բանգֆիտինի կինը, ասկից 15 տարի առաջ, պատոյտի մը պահուն հանդիպած չըլլար անոր որ կը գտնուէր Խրիմի պատերազմին մէջ մեռեալ սպաներուն կարգին մէջ։ Տիկինը այս պարագան պատմած ըլլալով ռուս Զաբարոտեց պահականաւին սպաներուն, ատոնք հանգանակութիւն մը կատարեցին և խաչ մը դրին վրան, որուն կեդրոնը ռուս զինանշանը կայ և հետեւեալ պարզ արձանագրութիւնը «Ռուս սպայի մը՝ Ռուս սպաներ»։ Առջի օր կատարուած կրօնական արարողութեան ներկայ էին ռուսական և անգլիական պահականաւերուն սպաներն ու նաւաստիները։ Հանգիսանդատեան աղօթքներ կատարուեցան, մինչ ներկաները ծնրադիր շարուած էին տապանաքարին շուրջ։ Զինուորական պատիւներ ալ ընծայուեցան։

ԿԱՒԼՈՒԱԾԱՏՈՒՐԲԵՐԸ.—Տէֆթէրհանէի մէջ երէկ խորհրդակցութիւններ կատարուեցան կալուածատուրքերու գանձման մասին։

—Տէֆթէրհանէի վերատեսչութեան հրատարակած մէկ գիտակցութեան նայելով, անցեալ 1319 տարուան միջոցին, Պոլսոյ և արուարձաններուն մէջ 116,984,825 ղրուշի կալուածական առուծախ կատարուած է։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ կամուրջներու ու խճուղիներու դեր-տնօրէն Դէորգ էֆ. Արսլանեան Ատանա մեկնեցաւ, հանրօգուտ շինութեանց քննութեան համար։ Յետոյ պիտի երթայ Պերութ և Հալէպ։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱ. — Առողջապահական Խորհուրդին որոշումով 48 ժամուան քարանթինա և հականեխումներ դրուեցան Ալէքսանդրիոյ ժամանումներուն դէմ։

ԳԱՀԻՐԷԻ մէջ քաղաքական եկեղեցի մը չինուեցաւ և բացումը կատարուեցաւ։ Եկեղեցին իր ծախքովը չինեց Տիկին Էլէն Ապտէլ-Մէսիխ։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ լրագիրները կ'ըսեն թէ Խիվը հրամայեր է մեծ և սրընթաց շոգենաւեր դնել և Աղէքսանդրիոյ և Եւրոպայի մէջ շոգենաւային ճեպընթաց երթեւեկ մը հաստատել։

ՊԱՆՔԱՆ Ապահովագրական Ընկերութեան Թուրքիոյ լիազօր ներկայացուցիչ Արշակ էֆ. Ունճեան, երէկ իրիկուն Սոֆիա մեկնեցաւ, ուր Տնօրէնութեան հետ պիտի խորհրդակցի։ Թուրքիոյ մէջ ընդարձակելու համար հրդեհի և կենաց գործառնութիւնները։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՀՐԴԵՀ.—Գիլէճիկի մեր թղթակիցը հետեւեալը կը գրէ ապրիլ 27 թուով.—

Այս առտու ժամը 8½ին հրդեհ ծագեցաւ Գիլէճիկի կայարանին դիմացը, Յոյն ազգէն Անտէաի փուռէն։ Բոցերը տարածուեցան եւ բացի փուռէն այրեցան նաև ապրանքի մթերանոց մը և Համբարձում աղայի օթէլը, ամբողջ կահ կարասիքով։

«Այրած այս երեք չէնքերն ալ սեփականութիւնն էին Վարդիվեցի հաճի Եորկիի։ Ամբողջը մէկ ապահովագրուած էին 200 ոսկի, մթերանոցի ապրանքներն ալ 100 ոսկի։

«Վաճառական Մորճիկեան էֆէնտի մօտ 250 ոսկիի կորուստ մը ունի առանց ապահովագրութեան»։

ԱՆՁՆԱՍԳԱՆ.—Բնիկ Գուրտուրցի եւ Իզմիրի մէջ կօշիկ ներկող մը՝ Սարգիս, անցեալները անձնասպան եղեր է դանակ մը մխելով կուրծքը։

ԱՂՋՈՒՐԻ ԼՈՒԱՆՔ. — Քաթրլբի Ցունաց քահանան մաքի հիւանդութեան ենթակայ ըլլալով Պոլիս եկած էր դարմանուելու։ Երէկ առտու երբ Մախսուտի շոգենաւով Հէյպէլիէն Պոլիս կը բերուէր, Գրզ-Դուլէսիի առջեւ ինքզինքը ծովը նետեց։ Սակայն ազի և պաղ ջուրը վայրկեանական ազդեցութիւն մը ըրաւ իր մտային վիճակին վրայ, և սկսաւ կորովի կերպով կռուիլ հոսանքին դէմ. հակառակ հագուստներուն լայնութեան, կրցաւ 20 վայրկեան ջուրին երեսը բռնել ինքզինքը, գերմարդկային ճիգերով ցամաք հասնիլ փորձելով։ Այս միջոցին սակայն շոգենաւին նաւաստիները օգնութեան հասնելով ազատեց խելքը գըլուխը եկած այդ տէրպապան։

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ.— Թօսքոլ մանկոյի աւտրիական էroս շոգենաւը որ Նիքոքոլայէվէն Մարսիլիա կ'երթար, առջի առտու Գրզ Դուլէի բացերը ընդհարում մը ունեցաւ անգլիական Հէրզիլեա զրօսանաւին հետ որ Մարմարայէն կուգար։ էroս թէեւ տեսած էր զրօսանաւը և նշան ըրած, բայց այս վերջինը անտարբեր մնացած էր, որով գնաց ինկաւ էroսի վրայ։ Երկուքն ալ վնասուեցան։ էroսի շղթան խզուած ըլլալով գնաց ինկաւ հելլենական «Այիս Բանթալէոն» առագաստանաւին վրայ և զայն վերէն վար ճեղքեց։ Նաւաձիգներ քաշեցին աւտրիական շոգենաւը և Հարէմ Իսկէլէսիի առջեւ տարին։ էroսի ճեղքուածքը գոցուեցաւ։ Առագաստանաւն ալ որ ալ բեռցած էր, շատ դէպ կացութեան մէջ դժուարաւ ազատուեցաւ։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ Գրատան Նոր հրատարակութիւնք Կարդալ Դ. Երես

ՀՐԴԵՀ

Այս գիշեր ժամը 3 ու կէսին ատենները հրդեհ ծագեցաւ Գալաթիա, Զաքմաքճիլար, Զիւմպիւլլի Խանին մէջ գտնուող Գիպէճեան Կարապետ էֆ.ի սիկառի թուղթի մթերանոցէն։ Հասած անմիջական օգնութեանց չնորհիւ միայն նոյն մթերանոցը այրեցաւ, որ Պալքան ապահովագրական ընկերութեան ապահովագրուած էր։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

10 Մայիս 1904

Ֆրանս. 3% Français)	96 60
Ռէժի (Tab. Turcs)	363 —
Օսմ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	82 70
Երկաթուղի (Lots Turcs)	121 —
Պանք Օթթ. (Banque Ott.)	575 —
Թրանսվալ (Transvsal)	114 —

Կարդալ Դ. երես
ՇԵՐԱՄԻ ՀՈՒՆՏԻՆ ԱԳԴԸ

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Երէկ գիշեր ուշ ատեն հեռագրական գործակալութեանց կողմէ մեզի հաղորդուած են հետեւեալ հեռագիրները.—

ԲՈՐԹ ԱՐԹՈՒՐ ԿԸ ՌՄԲԱԿՈԾՈՒԻ

ԲԵԹԵՐՍԹՈՒՐԿ, 11 Մայիս.—(Պաշտօնական). — Զօրավար Կէօրկէվիչ կը տեղեկագրէ թէ Մայիս 8ին Բէքթիօնկի (Եալուի վրայ) քրէական քաղաքապահ զինուորները, 75 հոգիէ բաղկացած, անձնատուր եղած են ռուս լրտես զօրքերուն։ Ռուսական ջոկատ մը գրաւեց Բուէքթիօնքինը։ Մեր՝ դիրքերու զինութեան միջոցին, Եալուի մօտ, թշնամին 200 Քօրէացի և 200 Ճապոնցի զօրքերէ բաղկացած մէկ ջոկատին հանդիպեցանք, որոնք քրէական տարազ կը կրէին։ Կատաղի կռիւէ մը ետք թշնամին Ույոնի շրջակաները քաշուեցաւ։ Մեր կորուստներն են 1 զինուոր սպանուած և 4 վիրաւորուած։ Զօրավար Սաքարով կը տեղեկագրէ թէ Ֆէնկ-Հուանկ-Զէնկը գրաւող Ճապոնական զինուորները միշտ միեւնոյն տեղը կը գտնուին։ Մայիս 5ին թշնամին գրաւեց Բուան-Թիան-Սիան, Ֆէնկ-Հուանկ-Զէնկէ 70 քիլոմէթր հիւսիս արեւելք։

ԲԱՐԻԶ, 11 Մայիս.— Ճապոնական նաւաբաժինը կը ռմբակոծէ հիմա Բորթ Արթուրի քաղաքը և բերդերը։

—Զրոյց կը շրջի թէ ռուս զօրախումբերը փորձած են ետ մղել Ճապոնները Մոնթիէն-Լիւնկի մօտ և թէ Սասուլիի զօրավարը սպանուած է։

—Ճապոնցիներուն՝ Տալնիի գրաւման լուրը անստոյգ է։

ԼՈՆՏՈՆ.—Զօր. Քուրոբաթքին որոշած է զօրքերուն մեծ մասովը ետ քաշուիլ Մուքտէն, հոն սպասելու Ճապոնցիներուն և մեծ ճակատամարտ մը մղելու համար։

Տես Խ. Ֆէսճեան դեղարանի ծանուցումը Դ. Երեսը։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ
28/11 ապրիլ 1904

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ	
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	89.26
Ամէնէն բարձր գինը	89.32
» վար գինը	89.07
ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ	
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	120.—
Երէկուան բարձր գինը	120.25
» վար »	119.25
Ռուսական	90.50
Ճաբոնական	70.
Քարափ	507.
Քրէտի Ֆոնսիէ էժիբսիէն Ա	283.
» » » Բ	268.—
Պանք Նաս. կրէս.	432.50
Թրանվայի Բամխեթուղթ	5.85
Ռէժիի պարտատուղթ Ֆրանք	360.=
Անատոլ. Երկ. բամխեթ. Ա.Ո.	11.77
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	4.60
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ	
Օսմ. ոսկին 100 ղ.էն	ղ. փր.
Մէճիտիյէ արծաթ	108.11
Անգլիական ոսկի	110.—
Ֆրանսական ոսկի	87.22
Քրիմից	51.05

Կարդալ Դ. Երես «Իւնիօն»
Ապահովագրական Ընկերութեան ագդը

Տես եւ Տնտես
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՅՍԷՐԵԱՆ

"ՄԱՆԶՈՒՄԻ,,Ի ԵՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՈՆԸ 17

ԴԱՆԲԼ ՓՈՂՈՑԻՆ ՈՃԻՐԸ

Թարգմանեց
ԺԻՐԱՅՐ ՇԻՐԱԿԱՑԻ

Ժ.

ՖԻՖԻ ԵՒ ՄՕՐԻՒՕՏ

—Ո՛չ փողոցը գիտեմ ոչ թիւը, պատասխանեց Ֆիֆի։

—Պէտք չունիմ, Սուֆլար գաղութիւն մը պիտի ընէ։ Վրան պիտի խօսին եւ ես ալ պիտի իմանամ։ Եթէ չգայ, ձեռք պիտի տամ զինքը։ Մընաք բարով, Ֆիֆի։

Եւ դուրս ելաւ բուռն գրգռութեան մը ենթակայ։

—Վա՛յ անպիտան, ըսաւ Ֆիֆի։ Ասիկա աւելի պատճառ մըն է զգուշութիւններս ձեռք առնելու համար։ Սիտորի տունը վազենք։

Ֆիֆի Վոլար նեղ ու մթին անցքէ մը յառաջացաւ, յետոյ անհարթ սանդուղէ մը ելաւ և հինգերորդ յարկը միայն կանգ առաւ։ Վերջին յարկն էր այս։ Հոն, նեղ սանդղակի մը վրայ, դեղին ներկուած երկու դուռներ կային, որոնց մին սա արձանագրութիւնը կը կրէր.«— Ֆրանսուազ Բենշար, աքոռագործ»։

Այս դուռը կիսովին բաց էր։ Ֆիֆի առանց ձեւակերպութեան հրեց և հետս մտաւ։ Երեք Բենշարները նստած էին յարդաղոլրկ աթոռներու վրայ, փոքրիկ սեղանի մը շուրջը, որու վրայ կը գտնուէին խահուէով լեցուն երեք գաւաթներ, չիչի յատակ մը, իբր չաքրաման ծառայող, օղիի չիչ մը և անուշէ դգալ մը զոր իւրաքանչիւրը պիտի գործածէր ըստ կարգին։ Աթոռագործուհին 50 տարու կին մըն էր, անկիւնոտ դիմագծերով, խիստ աչքերով։ Պատռած հագուստները, չսանտրուած մազերը, անփոյթ և անսօթ կերպարանքը կը յայտնէին ծուլութիւն և անկէ հետեւող ամէն մոլութիւն։ Սիտոր Բենշար, կարճահասակ, նիհար, ճռզած, բայց այնքան իւղոտուած որ մազերը ոլխարներու գեղմին պէս ճարպոտ և հաստատուն կոյտ մը կը կազմէին, շատ կը նմանէր Ֆիֆի Վոլարի։ Գալով Բաթէրինի, աղջոր աղջիկ մըն էր, Միլոյի Վենիւսին պէս, և որուն դիմագծերը, պատկառելի կանոնաւորութեամբ, և մոլնքը, մրագոյն տրժգունութեամբ, կ'ընդունէին տեսակ մը ճառագայթում երկու խոշոր սեւ աչքերու, երկար ու կոր թարթիչներով ծոպաւորուած։ Իբրեւ հագուստ ունէր մետաքսէ չրջազգեստ մը և չանկ մը, որ ամբողջովին բաց թողած էր արձանային ուսերը։ Մերկ ոտքերը պարտկուած էին վարդագոյն մետաքսէ վայելուչ հողաթափներու մէջ։ Հազիւ 17 տարու կար։—Խահուէ՞ կը խմես հետերնիս, ըսաւ մայր Բենշար Ֆիֆիի։

—Խահուէ՞։ Շնորհակալ եմ։ Ադկէ ի՞նչ կը հասկնամ։ Բայց քօնեաքին չէ չեմ ըսեր։ Ձկան իւղի պէս պիտի գայ ինծի զոր չեմ կրնար խմել։

—Ատոր համա՞ր է որ այնքան տրժգուներ ես։

—Տժգունութիւնն աղուոր բան է։ Երազել կուտայ կիներուն։

—Ատիկա կախում ունի այն դէմքէն որու վրայ կը գտնուի, պատասխանեց Սիտոր։

—Ա՛ռ, ըսաւ աթոռագործ կինը, և իր գաւաթը պարպելով ու մէջը քօնեաք լեցնելով, տուաւ Ֆիֆի։

—Գործերն ի՞նչ վիճակի մէջ են, հարցուց Սիտոր։

—Աղուոր գործ մը կայ ձեռքերնիս։

—Դիւրի՞ն է։

—Ո՛չ այնչափ։

—Պէտք պիտի ըլլա՞յ...։

—Է՛հ, այո՛, պէտք պիտի ըլլայ մաքառիլ։

—Գործ տեսնողը ո՞վ է։

—Սուֆլար և Լըսած։

—Օ՜հ, անոնք վստահաբար կը չաշին։ Բայց գեղեցի՞կը։

—Է՛, ի՞նչ է եղեր։

—Գեղեցիկը չահողը միշտ նոյնն է։

—Ո՞վ։

—Շարլօ։

—Ատիկա կը վերաբերի անոնց ոսոնք Մանդարըկրէ աբբայարանը քաշուելու տարիքին մէջ են։ Ես, ձգենք որ կոչում չունիմ, տարիքս ալ չի ներեր։ Ուստի ձեռքերս կը լուամ։ Ինծի համար բան մը չկայ։

—Ճիշտ է։ Եթէ գործը գէշ հանգամանք մը առնէ, կօշիկ պիտի չինես մինչեւ 21 տարու։

—Չէ չեմ ըներ, բայց իմ երազս ադ չէ, և ճիշտ անոր համար է որ հոս եկած եմ։

—Ըսէ նայինք։

—Ծառայութիւն մը պիտի խնդրեմ քենէ։

—Ի՞նչ։

—Բայց բարեկամական ծառայութիւն մը։

—Ըսէ, ի՞նչ է։

—Վաղը պիտի ձեռնարկենք գործի։

—Ադէկ։

—Ես եկայ հարցնելու որ վաղը, մեր գործը աւարտելէ ետքը, կրնա՞ս ըրէնկօտդ փոխ տալ ինծի։

(Շարունակելի)

Տեր Եղիշէ Տ. Գրիգորեան
Տ. Գրիգոր Տ. Գրիգորեան
Տ. Գրիգոր Տ. Գրիգորեան
Տ. Գրիգոր Տ. Գրիգորեան
Տ. Գրիգոր Տ. Գրիգորեան
Տ. Գրիգոր Տ. Գրիգորեան
Տ. Գրիգոր Տ. Գրիգորեան
Տ. Գրիգոր Տ. Գրիգորեան
Տ. Գրիգոր Տ. Գրիգորեան
Տ. Գրիգոր Տ. Գրիգորեան
Տ. Գրիգոր Տ. Գրիգորեան
Տ. Գրիգոր Տ. Գրիգորեան
Տ. Գրիգոր Տ. Գրիգորեան
Տ. Գրիգոր Տ. Գրիգորեան
Տ. Գրիգոր Տ. Գրիգորեան
Տ. Գրիգոր Տ. Գրիգորեան
Տ. Գրիգոր Տ. Գրիգորեան
Տ. Գրիգոր Տ. Գրիգորեան

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ"Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 69

ԵՐԿՈՒ ՕՐՕՐՈՑՆԵՐԸ

ՎԷՊ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ-ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Հեղինակ ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՌ — Թարգմանիչ ԳԵՈՐԳ ՍԻՄՔԷՇԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԿՈՓԲԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

—Ահա՛ գործերնիս ջուրը ինկաւ, բաւական կոֆֆառ յուսահատ դէմքով մը, մեղք այնչափ պատրաստութիւններուս...:

—Բայց ես յուսահատելու պատճառ մը չեմ տեսներ, յարեց աւազակուհին յանկարծական ոգեւորութեամբ մը: Կրնայ ըլլալ որ Բիէռ արտաքոյ կարգի գործի մը համար այցելութեան գայ: Քանի որ Լէոնդին տունը չէ, չպիտի ուզէ երկար տեսն մնալ հոն և պիտի մեկնի: Դեռ ժամանակը կանուխ է: Կրնանք մեր գործը յաջողութեամբ գլուխ հանել:

—Ատիկա ինձի ալ հաւանական կ'երեւի, բաւական աւազակապետը մեղմացնելով իր ձայնին թափը: Ուրեմն, ամէն մարդ իր դիրքերը թո՛ղ բռնէ նորէն: Եթէ այս գիշեր ապարդիւն անցընենք, ա՛լ գործը յաջողելիք չունի:

—Թաթո՞ւն ուր է, հարցուց աւազակուհին Մուլինէի դառնալով, անո՞ր ինչ դեր տուեր էք:

—Լիլ փողոցի տան հսկողութի՛ւնը, ըսաւ Կոֆֆառ լրջութեամբ, բայց սեղէն պիտի չշարժի, մինչեւ որ մենք այն կողմը չերթանք: Հիմակ ո՛ւր որ է, Ռամոնս կուգայ: Ծրագիրնիս չի մոռնանք: Ժամը իննին ներս պիտի մտնենք և ամէն բան պիտի վերջանայ:

Աւազակները քանի մը րոպէ ևս խօսակցեցան փողոցին մէջ, և ապա ցրուեցան:

23.

Կոֆֆառ և Ռամոնս ժամը ճիշդ իննին անցան Լիլ փողոցի տան առջեւէն, և լիսուն քայլի չափ առաջանալէ ետքը, կրկին ետ դարձան, իրենց հետախոյզ աչքերով շարունակ փողոցները և անցորդները զննելով:

Աւազակապետը, որ մասնաւոր ուշադրութեամբ մը դիտած էր Պլանշառի բնակած տունը, Ռամոնոյի ականջին ի վար երկննալով,

—Երրորդ յարկը բնաւ լոյս չկայ, փափաց յուսադրող շեշտով մը, ըսել է որ Բիէռ մեկներ է և ծերուկն ալ կը քնանայ: Օ՛ն, ներս մտնենք:

Երկու աւազակները իրարու քով կծկտեցան, շուքի պէս ներս սպրդեցան տան դռնէն, և դռնապանին սենեակին առջեւէն անցնելով, սկսան վեր ելլել ամենամեծ զգուշութեամբ:

Տիկին Ֆապռիս տաք խօսակցութեան մը բռնուած էր Նոյն միջոցին Հանրիէդի հետ, որ՝ դրան առջեւ կեցած՝ թող չէր տար որ անոնց անցքը դիտուի ներսէն:

Աւազակուհին, որ մեծ սրտադողի մատնուած էր ժամէ մը ի վեր, սոսկումով լսած էր ինը հարուածները մերձակայ ժամահարի մը, որ իր մեղսակիցներուն գալու ժամը կը ծանուցանէր: Յետոյ, ոտքի թեթեւ շչնկոց մը իմանալով, գաղտնի ակնարկով մը տեսած էր Կոֆֆառի և հայր Ռամոնոյի անցնիլը, ու հասկցած էր թէ վճռական րոպէն կը սկսի:

Դռնապանուհին, որ այս անցուդարձէն տեղեկութիւն չունէր, մայրական անկեղծ հոգածութիւնով մը,

—Ինչո՞ւ չես նստիր, աղջի՛կս, ըսաւ: Փա՞ռք Աստուծոյ, քաշուելու պատճառ մը չունիս ա՛լ:

Հանրիէդ ստիպուեցաւ նստիլ: Արդէն այս հրաւէրը ճիշդ ժամանակին կուգար: Երկու աւազակներուն ներս մտնելէն ի վեր, գրեթէ բոլորովին ուժաթափ եղած էր, և ականջները սոսկալի կերպով կը դռնչէին: Այսու հանդերձ, չուզելով արթնամտութիւնը կորսնցունել, աթոռը դրան քով քշեց, և հոն սպասեց անձկութեամբ, ամբողջ մարմնովը ուշադրութիւն կարած:

Աւազակապետը, որ Ռամոնոյէն քանի մը քայլ առաջ անցած էր, երբ երրորդ յարկին գլուխը ելաւ, գրպանէն բանալիներու խոշոր տրցակ մը հանեց, և դուռը բացաւ դիւրութեամբ, իբրեւ թէ իր տան դուռը բացած ըլլար: Յետոյ, Ռամոնոյի նշան մը ընելով, երկուքը մէկանց Պլանշառի յարկաբաժինը մտան և դուռը փակեցին:

Աչազուրկը Բիէռի մեկնումէն քանի մը րոպէ ետքը անկողին մտած էր, բայց չէր քնացած:

Դժբախտ ծերունին, որ շատ գիշերներ անքուն կ'անցընէր իր սիրական թոռանը երջանկութիւնը միայն երազելով, երբ դրան բացուիլը իմացաւ լուցկիի մը շոր ձայնին հետ, իսկոյն ելաւ նստաւ անկողինին վրայ, և ձեռքերովը բան մը որոնելով իր շուրջը:

—Դո՞ւն ես, Լէոնդի՛ն, աղջիկս, ըսաւ գորովական շեշտով մը:

Ծառան լռութիւն մը միայն պատասխանեց այս հարցումին:

Ծերունի կոյրը պահ մը կեցաւ անխօս, ջանալով լսել սենեակին մէջ չշուկն իսկ: Սակայն չկրնալով ո՛և է մեկնութիւն տալ այս լռութեան, մտահոգ և դողդողուն ձայնով մը,

—Լէոնդի՛ն, թոթովեց շուարած, Լէոնդի՛ն, ինչո՞ւ ձայն չես հաներ, ինչո՞ւ չես խօսիր:

Կոֆֆառ մանրաղնին խուզարկութենէ մը անցուցած էր արդէն սենեակը, և իր ընելիքը որոշած էր: Իսկ Ռամոնս, որ մինչեւ սենեակին մէջտեղը առաջացած էր, սեղանին վրայ տեսնելով դեռ այն դրամատոմսերու ծրարը, զոր Բիէռ քիչ մը առաջ զետեղած էր հոն, կամացուկ մը մտաբերեցաւ, և, առանց աւազակապետէն տեսնուելու, գրպանին լայն ծալքերուն մէջ սահեցուց զանոնք:

Պլանշառ, որուն ճակտին վրայ քրտինքի կաթիլներ կը գոյանային հեռվնեալ, իր խօսքը շարունակելով,

—Կ'երեւի թէ ինձի հետ սրդողեր ես, աղջի՛կս, ըսաւ բռնաբռսիկ ծիծաղով մը, տիկին Ֆապռիս Բիէռին եկած ըլլալը իմացուց քեզի, անանկ չէ՞, բայց յանցաւորը ես չեմ, եթէ նշանածդ չուզեց հոս մնալ և վերադարձիդ սպասել...:

Պլանշառ չի կրցաւ խօսքը շարունակել:

Երկու հուժկու և կայմբուռն ձեռքեր մէկէն ի մէկ վրան խոյացան, և, առանց իսկ ժամանակ տալու որ պզտիկ ճիչ մը արձակէ, անօրինակ բրտութեամբ մը կաշկանդեցին զայն, բերանն ալ խցելով խոշոր թաշկինակով մը:

Թշուառ կոյրը հասկցաւ իսկոյն թէ չարագործներու ձեռքը ինկած էր, և ուզեց ինքզինքը պաշտպանել արտակարգ կորովով մը, բայց իր բոլոր ճիգերը անդոր մնացին երկու աւազակներուն վայրագ ոյժին առջեւ, և, բոպէ մը ետքը, հոգեվարքի սրամտորմոք հռնդիւնին պէս խղդուկ շունչ մը միայն ելլել սկսաւ եղկելի ծերունիին թոքերէն:

(Շարունակելի)

ԱՐՄԵՆԱԿ ԻՆՃԻԵԱՆ
ՓԱՍՏԱԲԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ, ԲԱՐԻԶԻ ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԷՆ
Ղալաթիա, Մեհմէտ Ալի Բաշա խան, թիւ 35
Կը ստանձնէ պաշտպանութիւնը ամէն տեսակ դատերու՝ Օսմանեան և օտար ամէն կարգի դատարաններու առջեւ: 10—8

ՏՕՔԹԷՕՐ
ՎԱԼԱՆԹԷՆ ՆԱԼԲԱՍ
Վկայուած Բարիզի Բժշկ. Կաճառէն
ԿՆԱԽՏԱԲՈՅԺ — ՍԱՆԿԱԲԱՐՁ
Մասնագէտ թոքային, ստամոքսային, լեարդի, աղիքի հիւանդութեանց, ինչպէս նաև գաղղիական և ջղայինախտերու: Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր առտուընէ մինչեւ կէս օր Սիրքէճի «Թուրքիա» դեղարանը, և կէս օրէ ետք, իր մասնաւոր դարմանատան մէջ Բերա, թիւ 1, Քիւչիւք-Բարմաք-Գաքու փողոց:

ՊԱՆՔ ՏԷ. ՍԱԼՕՆԻՔ
Մասնաճիւղ Ղալաթիոյ.— Քամօնցօ Խան:
Պօլսոյ Գործակալութիւն.— Գաքրէոն օղու բասաժին դիմաց Աշիր Էֆ. Քիւրիւպճեան փողոց:
Պօլսոյ Գործակալութիւնը, Ղալաթիոյ մասնաճիւղին նման, կը կատարէ Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններ:
Գործակալութիւնը կը կատարէ նաև գանձումներ Թուրքիոյ բոլոր գաւառներուն ինչպէս և Արտասահմանի համար:

ՊԷՕՃԻԻՐ ԷԼՊԻՍԷ ՄԱՂԱԶԱՍԸ
Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ ՎԷ ՇԻՒԼԻՔԵԱՆԸ
Իսքանպօլ, Սուլթան Համամբնցա Թօփպէճան խանին թէքմիլ 2º գաթքնցա
Էլպիսէ մաղազաները միանընտա հէման է՛ն էսկի վէ էն զիյատէ քէսպի էմիլէթէ իթմէշ օլան վէ 1871 սէնէսինտէ թէէսիս օլունան Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ պէօյիւք էլպիսէ տէբօղիթօսը, էսկի նամ ու իւնվանընը վէ մէքեանընը ասլա թէպտիլ իթմէտիքտէն մասատա, սահիպ վէ միւէսսիսի պու տէֆա պիր գաթ տահա ինկիպաթ վէ թէքէմմիւլէ պէզլի ղայրէթ իտէրէք, Թօփպէճան խանին, ումում իբինէի գաթընը քէնտուսինէ հաար վէ մաղազասընը թէվէսսիւ էյլէմիշ տիր:
Բէնտի մաղազա միւսթախսէմլէրինատէն պաղրարընն Սուլթան Համամ հիվարընտա եագդէն քիւչատ իթմիշ օլուռգլարը էլպիսէ մաղազաներըյա Գ. Էրմէնեան մաղազաներընը ասլա վէ գաթան իրթիպաթ, վէ ալագասը եօգ տուր:
Պու ճիհէթէ տրգգաթ պույրուլմասը ըէճա օլունուր:
Էլպիսէ Իզմիրա իթմէք արզու իտէնլէրին էվվէլճէ պիր տէֆա Թօփպէճան խանընն իբինճի գաթընա Գ. Էրմէնեան մաղազաներընը թէչրիթ իթմէլի տիրլէր:
1. Օրատա մէվճուտ էլպիսէլէրին ասն մօտա գումայ վէ պիլիմլէրինի,
2. Գումայլարընն մէթանէթ վէ զէրաքէթինի,
3. Ֆիյաթլարընն զայէթ միւթէտիլ, վէ էլվէրիշլի օլմասընը:
Բէյիւլյան կէօրէն միւհթէրէմ միւշթերիլէրին մէզբիւր մաղազաներըմզատան այրըլմայաճաղլարընա գավիյէն էմինիզ:
ՖԻՅԱԹ ՄԱԳԹՈՒ
ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ ՏԷ ԱԶԸԴ ՏԸՐ

ՕՓԷԼ ԼԷՖՖԷՆՏ
ԳՆԱԼԸ ԿՂԶԻ
Բոօթիի գերազանցապէս հրմայիչ ծովեզերքին առաջը հաստատուած այս պանդոկը որ նախորդ տարիներու վրայ, այս տարի՝ նպաստաւոր առաւելութիւններով կը ներկայանայ հանրութեան, ինչպէս կան ու կազմածներու փոփոխութեամբ և կարեւոր նորոգութիւններով, պատրաստ է գոհացնել իրեն դիմող բոլոր յաճախորդները ախորժահամ կերակուրներով և անթերի մաքրութեամբ:
Լաւագոյն և փութկոտ սպասարկութիւն մը: 2—10

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ
Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Պիճ Պիր Զէօֆէտ դիմաց
ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Սկիւտար, Իճատիյէ, Տոդրամաճը փողոց իր բնակարանը: Ամէն օր 5—11 դիմել Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Պիճ-Պիր-Զէշիտին դիմաց, Կիւրակի օրերը ժամադրութեամբ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԳԻՆԱՆ
ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
Զ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ
Պոլիս, Զագմագճիլար Եօգուշու թիւ 64
ԸՆԹԱՑՔ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ
Դպրոցի Գիրքը՝ (Մանկապարտէզի համար). Ա. մաս.— ԱՅԲԲԵՆԱՐԱՆ ու պարզ նախադասութիւններ. Այբ-բէնի ուսուցման դժուարութիւնը հարթուած է՝ մանկավարժական հասկնալի հրահանգներով, բան մը՝ որ ցարդ գոյութիւն չունէր: Տղաքը զբօսնող նո՛ր ու գեղեցիկ պատկերներ՝ տպագրուած ընտիր թղթի վրայ. էջ 32, գին 20 փր. 100ը 25 և 50ը 15 ղրշ.:
Բ. ՄԱՍ.— Դիւրահասկնալի ընտիր ընթերցումներ, զարգարուած հեռաֆրարական, գեղեցիկ ու նո՛ր պատկերներով, որուն ընդարձակ յառաջաբանին մէջ որոշ ու մանրամասն բացատրուած է Այբ-բէնը սորվեցնելու ամենադիւրին եղանակը. էջ 63. գին 2 ղրշ. 100ը՝ 100 և 50ը 62½ ղրուշ:
Նոյնը՝ երկու մասը մէկտեղ կապմուած, գին 100 փր. և 100 հատը 125 ղրշ. փոխադրման ծախքը գնողին վրայ:
Անխիտր ամէն դպրոցի մէյմէկ օրինակ ձրի կը զրկուի, փոխարէն 30 փարա փոստի ծախքի:
Արդէն հրատարակուած են՝ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ (Տարր. Ընթացք) ԴՊՐՈՑԻ ԴԻՐՔԸ.
Նախա. տարի պակեր. էջ 128 Գին 3 ղրշ.
Ա. » » » 128 » 4 »
Բ. » » » 156 » 4 »
Իսկ չորրորդ մասը (Միջին Ա. Տարի) աւելի ընդարձակ ու շահեկան պարունակութեամբ. մամլոյ տակ է:
Ցանձնարարութիւնները պէտք է զրկել ուղղակի յօրինողին հասցէով՝ առանց միջնորդի, թէ՛ մեծագոյն զեղչը առնելու և թէ՛ խաբերայութեանց զոհ չըլլալու համար:
Վ. Ց. Ցակոբեան ԱՆԴՈՒՀԱՑ. բառգիրքը կը գտնուի միմիայն ա՛ս գրատունը. գին 85 ղրշ. փոստի ծախքով. ինչպէս նաև Ե. Տէմիրճիպաշեանի յօրինած Հայ-Գաղ. բառգիրքը, որ իր վերջը յատուկ անուններու կարեւոր բառգրքուկ մը կը պարունակէ. գին 15 դահ.: Զեղչ գոհացուցիչ:
Ամէն վճառում Պոլսոյ մէջ եւ կանխիկ է 10—25

Լ'ՈՒՆԻՈՆ
ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻԶՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ
1828 Վէ 1829ՏԱ ԹԷԷՍԻՍ ԳԼՂԸՆՄԸՇ
Մէրհեթի իտարէսի — Բարիզտէ, Վանսօտ մէյտանընտա 9 նիւմէրօլը տայիրէի խուսուսիյէրինտէ

ՀԱՐԻՒՔ ՇԻՒՊԷՍԻ
Մէրմայէ վէ իհթիեաթ 120,000,000 ֆր.
1902ինի մագպուզաթը 24,000,000 »
Էօմէնէն զիյան 274,000,000 »
Սիկուրթալը իռանէէրին գէյմէթի 21½ միլիառ

1828 L'UNION DE PARIS

ԷՕՄԻՒՐ ՇԻՒՊԷՍԻ
Մէրմայէ վէ իհթիեաթ 161,000,000 ֆր.
1902 մագպուզաթը 12,000,000 »
Էօմէնէն զիյան 129,000,000 »
Սիկուրթալը էօմիւր 272,000,000 »

ՊՈՒ ՇԻՐՔԷԹ կաեէթ միւսաիտ չէրթիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայտ իտէր էՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱ չիւսէսի տախի միւխթէլիֆ առուրէթատ վէ խուսուսի էհվէն ֆիյաթլարլա էօմիւր օիկուրթա իտէր:
ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԳԱՍԸ՝ «Օսմանլը Պանքասը» տըր. Թիւրքիա վէ Մէմալիքը Շարգիյէ իչին միւտիրիյէթը ումումիյէ = Սթամպոլտա, Սուլթան Համամընտա, Քաթրքը Օղլու Բասաժը
Միւտիրի ումումիսի — ՍԻՄՕՆ ՔԱՑՍԷՐԼԻԵԱՆ
Միւտիր մուավինի — ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Ղալաթատա այրուճա պիր Շիւպէսի օլտուղը կիպի՝ մէմալիքը Մահրուսէնին հէր թարաֆընտա տախի խուսուսի ածանալարը վար տըր:

ԱՄԷՆ ԿՈՂՄԷ ԳՆԱՀԱՏՈՒԱԾ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ ՇԵՐԱՄԻ ՀՈՒՆՆ
Վկայեալ մասնագէտ եւ հեղինակ
ԵՈՒՎԱՆԻ Պ. ԱՐՏԷՄԻԱՏԻՍԻ կողմէ
Փասթէօռի գրութեամբ մանրադէտով ընտրուած չերամի հունտ Հայ-Յայթիկ Ցունասատանի արտաքին գործոց Նախարարութեան: Վեհ. Թագաւորին Նախագահութեան տակ գտնուող Երկրագործութեան Ընկ. որմէ ստացած է Նօ. 1086 և 6 սեպտ. 1903 թուականի գնահատական պատուոնագիր մը:
Նմոյշի համար միչ ֆանակսքեամբ հունց ձրի կը տրուի
Փափաքողք կրնան հասցէիս դիմելով պայմանի և գնոյ մասին տեղեկութիւն առնել
Ամէն կողմ Գործակատար կը փնտռուի
Հասցէ՝ ԵՈՒՎԱՆԻ Պ. ԱՐՏԷՄԻԱՏԻՍ
NEV-CHEHIR (Konia) Նէվշէհիր (Գոճնա)

ԴԵՂԱՐԱ
ԽԱՉԻԿ ՓԷՍՃԵԱՆ
261 Մահմուտ Փաշա Պաշի, աղբիւրին կից 261
Սոյն բազմամեայ դեղարանը, այս անգամ նոր կազմակերպութիւն մը ստացած ըլլալով, Խաչիկ Փէսճեանի կողմանէ, քիչ ատենուան մէջ պատիւը ունեցաւ գնահատուիլ յարգոյ հասարակութենէն, որմէ քաջալերուելով այս անգամ պէտքը կը զգայ իրեն ուղղութիւնը և նպատակը ներկայացնել հանրութեան:
ՆՊԱՏԱԿ.— Գոհ ձգել իր յաճախորդները՝ դեղերու թարմութեամբ, դեղագրերու արագ և ճշդապահ պատրաստութեամբ, գներու չափաւորութեամբ և արուեստին իսկական գործադրութեամբ:
ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ.— Մաքրութիւն, ապանեխման գրութիւն և պարկեշտութիւն դեղարանին սկզբունք եղած են:
Բանակցած է Եւրոպական տան մը հետ՝ ամէն շաբթու պատուաստի թարմ թիւպեր բերել տալու:
* * *
Ամէն օր Դեղարան յաճախող Հայ և օտարազգի բժիշկներէն յիշենք մասնաւորաբար հանրածանօթ ԲԺԻՇԿ ԱԼԼԱՀՎԵՐԴԻ ԷՖ.՝ որ ամէն Գ. Եշ. և Շբ. օրեր ժամը 8—11 իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ իրեն ծանօթ փորձառութեամբ և մասնագիտութեամբ, դեղարանին մասնաւոր դարմանասրահը:
Ատամնաբոյժ Վռամ Ղազարեան էֆ. Թաղեան եւս ամէն առաւօտ մինչեւ ժամը 5 սոյն Դեղարանը կը գտնուի և ակռայի հիւանդութիւնները կը դարմանէ, պատրաստելով նաև արհեստական նուրբ ակռաներ:
ԴԵՂԱՐԱՆԸ ՈՒՆԻ ՆԱԵԻ ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ՍՊԱՍ

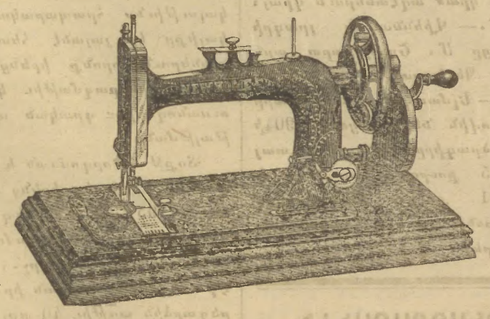
ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹ
ՆԻԻ-ՀՕՄ
ԱՇԽԱՐՀԱՀՌԱԿ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ԴՐՈՒԹԵԱՄԲ
Պատիւ ունինք արգոյ հասարակութեան ծանուցանելու թէ, այս անգամ անակնկալ Մ. Սալվաթօր Ամստէօի բոլոր կարի մեքենաները՝ իրենց վերաբերեալ երկրագործական գործիքներովը մէկտեղ, նաև ապառիկները Անգղ. հիւպատոսարանի միջոցաւ գտնեցինք:
Ամէն կարելի եղած միջոցներ ի գործ պիտի դնենք՝ սոյն գործը յառաջացնելու և այս նպատակաւ քիչ օրուան մէջ մեզ պիտի հանին սոյն աշխարհահռչակ գործարանէն մեծ քանակութեամբ կարի մեքենաներ:
Այս առթիւ կը հրաւիրենք Պատ. հասարակութիւնը, որպէս զի գան ու օգտուին մեր մթերանոցներուն մէջ պատրաստ գտնուած կարի մեքենաներէն ու երկրագործական գործիքներէն, զորս անհաւատալի կերպիւ ժան գիներով պիտի ծախենք:
ՎՃՍՐՈՒՄՆԵՐՈՒ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹ
Կեդրոնատեղիք.—ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՃԷ ԳԱԲՈՒ, ԹԱՇ ԽԱՆ, ԹԻՒ 36, 37, 38 և 56

Լ. ՔՕՆՖԻԱՆՈՒ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵԱՆՔԻ ԴԷՄ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1844ԻՆ
ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
Երաշխ. դրամագլուխ 56,000,000 ֆրանկ
Մինչեւ 1901ի վերջը վճարուած վնաս 101,720,000 »
ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ
Երաշխ. Դրամագլուխ 36,000,000 ֆրանկ
Մինչեւ 1901ի վերջը վճարուած վնաս 25,000,000 »
Ապահովագրուած գումար 321,000,000 »
Ընդհանուր ծովային ապահովագրութիւն հիմնեալ 1818ին
ԼԱ ՖՕՆՖԻԱՆՈՒ, կը գտնուի Ֆրանսայի կառավարութեան և չորս պետական ժողովներու քննչութիւնի տակ:
Այս վաղեմի ընկերութիւնը գրեթէ ամէնէն մեծ վարկը կը վայելէ ամէն կողմ, որուն գործառնութեանց և վճարելիութեան վրայ գաղափար մը առնելու համար հոս թաւնենք ամէն քանին այն հարիւրամեայ մեծ հաստատութիւններէն, որոնք ապահովագրուած են ԼԱ ՖՕՆՖԻԱՆՈՒՆ:
Ֆրանսայի նաւահանգիստներու և գաւառներու կարգ մը պաշտօնատուններէն զատ, Բարիզի՝ Օրէրա, Վօավիլ, Նուվոթէ, Ամպիկիւ, Ֆոլի-տրամբիք և ուրիշ բազմաթիւ թատրոններ:
Պոն Մարշէ, Լուվրի վաճառատունները, Բիկմարիոնը, Բրէնթանի, Պէյ-Ժոնէանիէնի, Օթել ու Վիլի և Սամարիթէնի մեծ վաճառանոցները:
Գրանք ու Ֆրանսի մասնաճիւղները, Բրէտի Ֆոնթէն, Բրէտի Լիոնէն, ֆրանս. մեսագներու, քիմիական արտադրութեանց ընկերութիւնները, Ֆրանսայի կեդր. Դեպոզիտը, Լուռուի հանքերը, կենդանաբանական պարտէզը ևն.:
* * *
Այս պերճախօս թուականներէն ետք, տ՛ել աւելորդ է խօսիլ այս ընկերութեան վրայ, որ, ինչպէս ըսինք, ամենամեծ վարկ մը կը վայելէ ամէն կողմ:
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է ԲՈՒՏԻ ԼԻՈՆԷՆ
ԼԱ ՖՕՆՖԻԱՆՈՒ Պոլսոյ կողմի գործակալութիւն
Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, Պէօյիւք Երլրզ խան, թիւ 14,
ԳԱՌՆԻԿ ԱՃԱՌԵԱՆ
Որ միանգամայն Պոլսոյ կողմի գործակալն է COMPAGNIE D'ASSURANCE GÉNERAL MARITIME (Ընդհ. ծովային ապահովագրական) Ընկերութեան:
Ամերիկասն ամէն տեղեկութիւն հաճութեամբ կը տրուին բոլոր դիմողներուն:

ՕՍԿԻ ՄԻԵՍԱԼ, ԲԱՐԻԶ 1900

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ-ՔԱՐՄԷԼ ԸՆԿ.
ԱՆԱՐԱՏ ԳԻՆԻՆԵՐ ԵՒ ՔՕՆԵԱՔՆԵՐ
ՌԻՇՕՆ ԼԸ-ՍԻՕՆԻ (Պաղեստին) մեծ մառանեներէն
ԱՄԷՆ ՏԵՂ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ. — ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
Ղալաթիոյ Քարափը, Սիրէ Ֆրանսէզ, թիւ 145—147

Բարիզի բժշկ. կաճառին բրոֆէսէօր Ժ. ԲՈՒՇԷԻ
Պոռտոյի գիտական կաճառէն Բրոֆ. ԿԱՅՕՆԻ
Համպուրգի քաղաքապետութեան քիմիագէտ՝ Ս. Է. ՆՕՔԻ և այլ նշանաւոր գիտուններու վկայութեամբ,
ՄԵՐ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՆ
ԲՆԱԿԱՆ, ՕԳՏԱԿԱՐ ԵՒ ԴԱՐՄԱՆՈՂ
ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԵԼ
ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ